LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $1200
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 49 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Birželio (June) 27, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Gražiai pasidarbuota
Du piknikai
Neužtenka gydytojų
Ir karalius susiprato
Keršto nuosprendis

Rašo **A. Bimba**

Sugrįžęs iš Baltimorės mūsų redaktorius R. Mizara raportavo, kad baltimoriečių piknikas gražiai pavykęs. Davė "Laisvei" gražios dvasinės ir medžiaginės paramos, kuri vasaros metu taip labai reikalinga.

Atsiprašau baltimoriečių, kad pažadėjimo neištesėjau ir jūsų piknike nedalyvavau. Sulaikė staiga pašliję mano ir žmonos sveikatos reikalai.

Grynai iš tos pačios priežasties negalėjome vykti ir į Montrealo "Ekspo 67" birželio 20-23 dienomis, kai ten Tarybiniame paviljone buvo duodamos šaunios lietuviškos programos. O labai labai norėjome ten būti. Net pavydim tiems, kurie buvo laimingesni.

— — —

Tiek apie tai, kas jau praėjo. Dar svarbiau tas, kas dar ateis. Turiu galvoje du didelius piknikus, kurie taipgi ruošiami "Laisvės" paramai. Jie įvyks liepos 2 dieną. Vienas bus pas geruosius laisviečius Ramanauskus Sellersvilyje, o kitas — Brocktone. Tikiuosi, kad viename iš jų galėsiu ir aš dalyvauti. Dėsiu visas pastangas...

Taip pat labai karštai raginu visus laisviečius ir jų bičiulius stengtis nugalėti visas kliūtis. Reikia, kad abu parengimai gražiai pavyktų. Reikia, kad iš jų laikraščiui ateitų labai reikalingos paramos.

— — —

Amerikos Gydytojų Susivienijimas išleido aliarmišką pareiškimą. Girdi, per mažai turime gydytojų, padėtis tikrai **kritiška.**

Turėjau reikalą su viena ligonine. Mačiausi su keturiais gydytojais. Tikėsite, ar ne, bet jie visi svetimtaučiai, kitur mokslus baigę ir čia atvykę ar atkviesti mus gydyti.

Ir tai jau sena istorija. Jau seniai tas trūkumas gydytojų jaučiamas. Bet kas padaryta jam pašalinti? Nieko. Koks pasiteisinimas? Neturime lėšų. Viską suėda karas ir militarizmas...

— — —

Aną dieną kalbėjau apie kai kurių gydytojų plėšikavimą. Dabar dar turiu pridėti.

Kaip žinote, pagal "Medicare" jūs, seni žmonės, pirmuosius $50 turite patys užsimokėti, o paskui jau jūsų išlaidų 80 procentų apmokės valdžia.

Bet pasirodo, jog čia veikia apgavystė. Iš tikrųjų, turėsite patys užsimokėti daug daugiau.

Ir kalbu iš patyrimo. Pav., nuo manęs gydytojas atlupo $20. Gaunu iš "Medicare" atsakymą, kad ji į tuos pirmuosius $50 iš mano gydytojui sumokėtų $20 įskaito tiktai $10. Vadinasi, gydytojas atlupo dvigubai tiek, kiek valdžia pripažįsta!

Kur kreiptis? Kur ieškoti teisybės?

Nėra įstatymo, kuris priverstų gydytojus susilaikyti nuo plėšikavimo.

Pabėgėliai dar plaukia

Amanas. — Tūkstančiai pabėgėlių kas savaitę dar pereina Jordano upę, apleisdami izraeliečių okupuotą zoną vakariniame upės krante. Dauguma jų yra arabai iš Hebrono, Jeruzalės srities, Betliejaus, Nabluso. Sakoma, kad izraeliečiai dabar jų neverčia tapti tremtiniais, bet juos "akstina," duodami jiems transportaciją autobusais ir sunkvežimiais.

Jordane manoma, kad Izraelis gali bandyti sudaryti jiems palankią marionetinę valdžią iš okupuotoje teritorijoje pasilikusių arabų. Kai kuriuose užimtuose miestuose izraeliečių kariniams komandantams jau pavyko įtikinti arabiškus burmistrus, kad jie vėl pradėtų eiti pareigas. Buvusioje Jordano Jeruzalės dalyje, kurią Izraelis dabar okupavo, arabiška policija, dėvinti Jordano uniformas, bet be ginklų, vėl veikia.

Libanas nekariavo

Washingtonas.—Čia gauta žinių, kad Libanas nestojo bendron arabų kovon prieš izraeliečius, nes generalinio štabo viršininkas gen. Bustanis atsisakė klausyti prezidento Karamio įsako.

Washingtonas. — Apgynos sekretorius McNamara paskelbė, kad namų savininkai netoli Andrews aviacijos bazės, kurie atsisako nuomoti negrams karininkams, negalės nuomoti ir baltiems — aviacijos štabas draus karininkams ten gyventi.

Gal ir tiesa, kad nėra to blogo, kuriame nebūtų ko nors ir gero. Arabus užgriuvus baisi nelaimė jau verčia pagalvoti apie ateitį. Nebegalima gyventi taip, kaip iki šiol buvo gyventa.

Šiame kare su Izraeliu bene daugiausia bus nukentėjęs Jordanas. Jo valdovas jaunas karalius Hussein, matyt, yra susirūpinęs. Jis jau tiesiog už galvos rankas susidėjęs šaukia: **"Mums reikia naujos politikos, naujos galvosenos, naujo priėjimo!"**

Taip, senuoju keliu nebegalima eiti, nebegalima senoviškai gyventi. Tik abejotina, ar monarchija ir karalius tinka naujam gyvenimui.

— — —

Boksininko Cassius Clay (Muhammad Ali) nubaudimas penkerių metų kalėjimu ir $10,000 yra pikčiausias rasistų kerštas. Kaip žinia, jo nusidėjimas buvo, kad jis atsisakė stoti į armiją.

Jį teisė baltųjų džiūrė. Jam žvėrišką bausmę uždėjo baltas teisėjas.

Reikia žinoti, kad už panašų "prasižengimą" baltieji jauni vyrai paprastai gauna tik 18 mėnesių kalėjimą. Tokia biauri nelygybė!

Johnsono-Kosygino susitikime tartasi Vietnamo, Artimų Rytų, ginklavimo kontrolės reikalais

New Yorkas.— Prezidentas Johnsonas ir Tarybų Sąjungos premieras A. Kosyginas per dvi dienas — praeitą penktadienį ir sekmadienį—tarėsi mažame Glassboro miestelyje New Jersey valstijoje. Šis mietelis pasirinktas, nes maždaug pusiaukelyje tarp Washingtono ir New Yorko. Kiekvieną pasitarimų dieną prezidentas ir premieras praleido kartu apie penkias valandas.

Pasitarimams pasibaigus sekmadienį, prezid. Johnsonas sakė, kad "pasaulis pasidarė bent kiek mažiau pavojingas", tai yra, karo pavojus sumažėjo. Jis davė suprasti, kad daugiausia atsiekta ginklų kontrolės klausimu.

Kosyginas sekmadienio vakare davė interviu spaudos atstovams. Jis pakartojo Tarybų Sąjungos nusistatymą už amerikiečių karinių jėgų ištraukimą iš Vietnamo ir Izraelio jėgų ištraukimą iš okupuotų arabų teritorijų. Iš jo pareiškimo tono sprendžiama, kad bent šiais dviem pagrindiniais klausimais konkretiško susitarimo nėra, bet numatyta, kad TSRS užsienio reikalų ministras Gromyko ir JAV valstybės sekretorius Ruskas pradės eilę pasitarimų.

Kosyginas ir Johnsonas po pasitarimų pasakė trumpas kalbas susirinkusiai Glassboro gyventojų miniai, kuri labai draugiškai priėmė TSRS premierą.

Kartu su Kosyginu Glassboro pasitarimuose dalyvavo Gromyko ir Dobryninas. Kosygino duktė Liudmila irgi radosi ten, lygiai, kaip Johnsono žmona ir duktė.

De Gaulle pareikalavo nutraukti amerikiečių intervenciją Vietname

Paryžius.--Prez. de Gaulle sakė, kad Izraelis yra kaltas už karo pradėjimą Artimuosiuose Rytuose. Bet jis pridėjo, kad už visą karui palankią atmosferą, kuri susidarė pasaulyje, labiausiai atsakinga Amerikos karinė intervencija Vietname.

Prancūzijos prezidentas aiškiau negu kada nors praeityje sakė, kad karas Vietname gali baigtis tiktai Amerikai iš ten pilnai pasitraukus. Jis pridėjo, kad Amerikos intervencija Vietname yra atsakinga ir už Liaudies Kinijos pastangas kuo greičiau ginkluotis. Kaip žinia, Kinija išsprogdino savo pirmą hidrogeninę bombą. Jis sakė, kad jeigu ne Amerikos rolė Pietrytinėje Azijoje, Kinija galėtų kreipti daugiau dėmesio į taikingą statybą, vietoje ginklavimosi.

Apie Izraelio-arabų santykius prez. de Gaulle sakė, kad izraeliečiai turėtų pasitraukti iš okupuotų teritorijų. Taika Artimuosiuose Rytuose irgi priklauso nuo Vietnamo, sakė jis. Tik taikai įsivyravus Tolimuosiuose Rytuose, ji ateis ir į Artimuosius Rytus.

De Gaulle davė suprasti, kad jeigu reikėtų tarpininkavimo, Prancūzija yra pasirengusi vaidinti tarpininko rolę.

Lietingojo sezono pradžia Vietname; kovojama šalies centro plokštumų srityje

Saigonas.—Vietname prasidėjo liūčių sezonas, per kurį amerikiečiams žymiai sunkiau kariauti. Per tą laiko tarpį, kuris tęsiasi maždaug du mėnesiu, aviacijai sunkiau veikti, bet amerikiečiai paskutiniu laiku pradėjo vis dažniau bombarduoti iš didelio aukščio, vadovaujantis radaru, lakūnams taikinio nematant, ką galima daryti ir lietingojo sezono metu. Bet toks bombardavimas, aišku, mažiau tikslus.

Tuo tarpu sunkios kovos vyksta Kontumo srityje, centrinėse aukštumose. Amerikiečiai bando naudoti prieš liaudiečius tose vietose kalnėnų genčių atsilikusius karius, taip vadinamus montaniardus, bet neoficialiai pripažįstama, kad tie kalnėnai dažnai atsuka ginklus prieš amerikiečius.

Pranešama, kad du amerikiečių orlaiviai pašauti į šiaurryčius nuo Hanojaus.

Amerikiečių štabas Saigone skelbia, kad Mekongo deltos mūšiuose nužudyti 170 liaudiečių. Prie Šiaurės Vietnamo rubežiaus Amerikos Pirmosios motorizuotos kavalerijos divizijos daliniai nukovė 30 liaudiečių, kuriuos Amerikos štabas vadina "šiaurvietnamiečiais."

Darbo unijose

Toronto. — Automobilių darbininkų unijos (UAW) pildantysis komitetas pasmerkė Teksas gubernatorių Connaly už policijos naudojimą prieš streikuojančius Teksaso žemės ūkio darbininkus.

. . . . .

Toronto. — UAW nutarė, kad bus reikalauta iš General Motors, Fordo ir Chrysler, kad tų firmų fabrikuose Kanadoje algos būtų nemažesnės, negu Jungt. Valstijose. Dabar kanadiečiai darbininkai gauna 41 centą į valandą mažiau, negu amerikiečiai.

. . . .

Los Angeles. — tūkstančiai Los Angeles apylinkės geležinkelio stočių darbininkų paliko darbą, kad dalyvauti protesto mitinge prieš planuojamus antiunijinius įstatymus.

"Valymas" Graikijoje

Atenai. — Graikijos fašistiniai - militaristinė valdžia paskelbė, kad pradės "valymą" universitetų profesorių tarpe. Vidaus reikalų ministras generolas Patakos sakė, kad iš tarnybos bus paleisti visi "nepatikimi gaivalai."

Generolas Patakos taipgi kalbėjo apie Graikijos ateitį bendrai. Tuojau po perversmo karinė klika sakė, kad ji planuoja artimoje ateityje perduoti vadeles civiliniams. Dabar Patakos sakė, kad apie kokį nors perdavimą kalbos negali būti.

Atenai. — Graikijos militaristinė valdžia kaltina garsią aktorę Melina Mercouri, kad ji pro-komunistė.

Socialistinės šalys gelbsti Egipto liaudį

Kairas. — Tarybų Sąjunga paskelbė, kad ji paskubomis pasiųs apie trijų su puse milijonų rublių vertės tuojautinės pagalbos Egipto žmonėms—konservuoto maisto, cukraus, valgomo aliejaus ir medikamentų. Liaudies Kinija taipgi paskelbė, kad ji siunčia pagalbos Egipto žmonėms. Bulgarija, Rumunija ir Jugoslavija jau irgi paskelbė, kad siunčia visokeriopos paramos Jungtinei Arabų Respublikai (Egiptui).

Tuo tarpu Kaire viešintis TSRS prezidentas Podgornas keletą kartų konferavo su prezidentu Nasseriu. Kartu su Podgornu Kaire randasi TSRS užsienio reikalų vice-ministras Malikas ir generalinio štabo viršininkas Zacharovas.

Delis. — Čia sakoma, kad Siliguri sritis šiaurrytinėje Indijoje randasi "propekiniškų komunistų partizanų rankose." Partizanai valdą šimto kvadratinių mylių plotą.

Meksikiečiai ištrėmė JAV komunistus

Meksika. — Du Amerikos Komunistų partijos lyderiai, Arnold Johnson ir John Stanford, buvo atvykę čia, kad dalyvauti kaip draugiški delegatai - svečiai Meksikos Komunistų partijos suvažiavime. Bet Meksikos saugumo policija juos suėmė ir ištrėmė iš Meksikos.

Johnsonas ir Stanfordas dalyvavo tiktai suvažiavimo atidarymo posėdyje ir istengė perskaityti pasveikinimą nuo JAV KP.

Suvažiavima atidarė garsusis dailininkas Alfaro Siqueiros. Dalyvavo apie 1.200 delegatų ir daug svečių iš užsienio.

Amerikos KP pasiuntė protestą Meksikos prezidentui Ordazui.

Washingtonas. — Valstybės departamentas jau leidžia Amerikos piliečiams keliauti į Izraelį, Saudi-Arabiją, Kuveitą ir Tunisiją bei Maroką, bet dar negalima keliauti į Alžiriją, Egiptą, Siriją ir Iraką bei Jordaną.

Twinsburg, Ohio. — Policija čia buvo suėmusi 35 motociklistus-nacius. Apie 160 jaunų motociklistų, su svastikomis ant rankovių ir geležiniais kryžiais ant krūtiniu čia turėjo kaip ir saskrydį, per kurį sukėlė riaušes.

Jungtinės Tautos.—Prancūzijos užsienio reikalų ministras Generalinėje asamblėjoje pakartojo prezidento de Gaulle nuomonę, kad Izraelis pradėjo karą Artimuose Rytuose.

Londonas. — Britanijos Komunistinės jaunimo sąjungos suvažiavimas įvyko poilsio stovykloje Skegness miestelyje, kuri priklauso Angliakasių unijai.

Vėliausios Žinios

New Yorkas. — Premieras Kosyginas pirmadienio pusiaudienį išskrido iš New Yorko. Buvo numatyta, kad pakeliui į Maskvą jis sustos keliose vietose, įskaitant Havaną.

. . . . .

Jungtinės Tautos.—Kalbą pasakė Jordano karalius Huseinas, kuris sekmadienį atskrido Amerikon, kad dalyvauti Jungtinių Tautų sesijoje.

. . . . .

Pekinas. — Kinijos spauda smarkiai puola TSRS, sakydama, kad Johnsono-Kosygino pasitarimai — tai "komplotas prieš pasaulinį revoliucinį judėjimą."

. . . . .

Saigonas. — Kovose prieš vietnamiečius žuvo ištisa amerikiečių parašutistų kompanija, susidedanti iš 106 karių.

. . . . .

Jeruzalė. — Izraeliečiai skelbia, kad jie per tarptautinį Raudonąjį Kryžių susitarė pasikeisti belaisviais su Jordanu.

Tarybinė karo misija atvyko į Jugoslaviją

Belgradas. — Jugoslavijon atvyko svarbi tarybinė militarinė misija, kuri tariasi su aukštais Jugoslavijos karininkais. Kadangi kaip tik tuo pačiu metu tarybiniai karo laivai lankosi Jugoslavijos uoste, čia daroma išvada, kad tarp Jugoslavijos ir Tarybų Sąjungos dabar bus žymiai glaudesnis militarinis bendradarbiavimas.

Stebėtojai sako, kad įvykiai Artimuosiuose Rytuose, taipgi gretimoje Graikijoje, įtikino Jugoslavijos komunistų vadovybę, kad Amerikos imperializmas yra pasiryžęs nuversti kiek galima daugiau pažangių režimų pasaulyje. Jaučiama, kad Amerikos CIA (žvalgyba), kuri manipuliavo fašistinį perversmą Graikijoje, gali bandyti ką nors daryti iš vidaus ir Jugoslavijoje. Artimesnis bendradarbiavimas su Tarybų Sąjunga tam pastotų kelią.

Hong - Kongas. — Nors padėtis lieka įtempta, mieste ramu. Britu administracija išleido iš kalėjimo kai kuriuos suimtus kinus demonstrantus.

Atenai. — Nixonas lankosi Graikijoje, kur jis konferavo su karinės klikos galva premieru Koliasu. Iš Graikijos Nixonas išskrido į Izraelį.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 —— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Aktyviškiausi diplomatai

DRĄSIAI galima sakyti, kad šiuo tarpu iš visų pasaulio aukštųjų diplomatų Tarybų Sąjungos vadai yra aktyviškiausi. Atrodo, kad prezidentas Podgornas ir premjeras Kosyginas mažai kada Maskvoje ir tesėdi. Trumpu laiku veikiausia beliks mažai kraštų pasaulyje, kurių sostinėse jie nebūtų atsilankę.

Štai ir dabar premjeras Kosyginas atvyko į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesiją ir per keletą dienų čia darbavosi atsteigimui taikos Vidurio Rytuose. O čia atvykdamas jis buvo sustojęs Paryžiuje ir tarėsi su Prancūzijos prezidentu De Gaulle. Tuo tarpu prez. Podgornas buvo nuvykęs į Jugoslavijos sostinę Belgradą ir Egipto sostinę Kairą ir ten tarėsi su Tito ir Nasseriu. Labai svarbu, kad niekur jie nebuvo nuvykę kokį nors sąmokslą iškepti prieš kurią nors valstybę, bet grynai taikos reikalais, kad būtų užgesintas gaisras Vietname ir Vidurio Rytuose. Netenka abejoti, kad jų dviejų kelionės žymiai prisidėjo prie sustiprinimo pasaulinių taikos jėgų.

Ten nieko nėra be Amerikos

"JUNGTINĖS Valstijos šiemet išleis Pietų Vietname tiek, kad išeitų kiekvienam krašto gyventojui po apie $1,500. Pietų Vietnamo oro jėgos negalėtų kariauti be Amerikos bombų. Pietų Vietnamo armijos kareiviams nebūtų iš ko užmokėti, jeigu ne Amerikos doleriai. Pietų Vietnamo ekonomika negalėtų išsilaikyti be Amerikos pagalbos. Kitais žodžiais, Pietų Vietnamo valdžia negalėtų gyvuoti be Jungtinių Valstijų valdžios paramos."

Taip rašo "N. Y. Times" korespondentas R. W. Apple iš Saigono.

Vadinasi, viskas, kas yra ir kas vyksta Pietų Vietname, priklauso Amerikai. O iš Washingtono iki Saigono berods apie 12 tūkstančių mylių. Ten sukišta Amerikos bilijonai dolerių, ten jau kelinti metai kariauja daugiau kaip pusė milijono vyrų Amerikos armija. Jau daugiau kaip 10 tūkstančių amerikiečių krito ir daugiau kaip 50,000 yra sužeistų.

Na, o nuostoliai anoje pusėje dar didesni. Be to, kad ten yra kritę daug daug tūkstančių vietnamiečių ir gal dar daugiau civilinių žmonių—vyrų, moterų ir vaikų—, Amerikos lėktuvai iš oro ir iš kanuolių bei mortirų yra sulyginę su žeme daug miestų, ir kaimų ir padarę benamiais milijonus nekaltų žmonių.

Kam? Kieno vardan? Kieno naudai? Kas laimėjo? Tai vis baisūs klausimai, verti didžiausio kiekvieno rimtai galvojančio Amerikos žmogaus dėmesio.

Užgriuvęs konfliktas Vidurio Rytuose laikinai nukreipė Amerikos ir viso pasaulio akis nuo Vietnamo karo į Izraelį ir arabus. Kažin kaip pritilo čia ir taikos jėgų judėjimas. Bet Vietnamo neteisingas karas dar vis tebesiplečia. Jau atvirai kalbama apie pakėlimą Amerikos armijos Vietname iki 600,000 vyrų. Vadinasi, dar reikią pridėti-pasiųsti 140,000 kareivių. Tiek, girdi, reikės karui prieš Vietnamo liaudį laimėti. Taip sako Pietų Vietnamo generolas Ky, taip kalba Amerikos karo jėgų vadas generolas Westmorelandas.

Dabar visiems turėtų būti aišku

GERAI, kad Jungtinių Tautų Asamblėjoje sekretorius U Thant aną dieną atsakė į vieną klausimą, kuris daugeliui buvo neaiškus. Tai klausimas, kodėl jis iš Vidurio Rytų taip greitai ištraukė Jungtinių Tautų "sargybą"? Jis sakė, kad jis kitaip pasielgti negalėjo. Egiptas yra nepriklausoma šalis. Savo teritorijoje ji yra "viešpats." Jungtinių Tautų sargybinė armija per visus dvidešimt metų stovėjo tiktai Egipto valdžios leidimu ir sutikimu. Kaip greitai Egipto valdžia tą leidimą bei sutikimą atšaukė, taip greitai, pagal susitarimą, Jungtinių Tautų armijai vietos nebeliko. Todėl ją atšaukdamas/ arba ištraukdamas sekretorius elgėsi pilnai teisėtai.

Tą paaiškinęs, sekretorius Thant dėmesį nukreipė į Izraelį. Ir čia jis Izraelį smarkiai apkaltino. Visų pirma, jis sakė, Izraelis griežtai atsisakė 1957 metais Jungtinių Tautų dalį armijos įsileisti į savo teritoriją, o, pagal teisingumą, turėjo įsileisti. Išvada: neįsileido todėl, kad norėjo ties pat siena sutraukti savo armiją ir pasiruošti puolimui.

Tuo tarpu. Kai Egiptas paprašė Jungtines Tautas ištraukti savo armiją iš jo žemės, sekretorius Thant kreipėsi į Izraelį ir pasiūlė nors laikinai tą armiją perkelti per sieną į Izraelio pusę ir palaikyti taiką. Per 10 metų ji buvo Egipto teritorijoje, dabar nors laikinai, girdi, tegu pabūna Izraelio pusėje.

Ir ką Izraelio valdžia jam atsakė? Ji atsakė, kad jokiame atsitikime Izraelis, "kaip suvereninė valstybė," niekados nesutiks įsileisti Jungtinių Tautų sargybinę armiją į savo teritoriją!

Reiškia, čia Izraelis vėl įrodė, kad jis nenorėjo taikos su arabais ir kad jis ruošėsi karą pradėti prie pirmos jam palankios progos. Na, ir ta proga pasidarė, kai Jungtinių Tautų sargybinė armija išsikraustė iš Vidurio Rytų.

Šie sekretoriaus Thanto atidengimai patvirtino tą nuomonę, kad Izraelis, o ne Egiptas ar kuri kita arabų šalis, yra agresorius.

Kas ką rašo ir sako

APIE MŪSŲ BUVUSIĄ VEIKĖJĄ J. ŠUKIENĘ

Laikraštis "Gimtasis kraštas" birželio 8 d. įdėjo Kazio Virmausko iš Papilės straipsnelį apie buvusią žymią Amerikos lietuvių veikėją Juzę Šukienę. Taip pat įdėta ir jos nuotrauka.

Virmauskas rašo:

"Kaip greitai, kaip dabar tas žalvarinis saulėlydžio atšvaistas palangėmis, įvairiomis varsomis numirgėjo aštuoniasdešimt ketveri metai.

...O buvo ir ji maža basakojė mergaitė. Anksti išmoko skaityti. Turtingi giminės turėjo didelę biblioteką. Nešykštėjo mažajai knygų.

— Juze, Juze, kur tu?— šaukdavo mama.

Nematydavo, kad duktė čia pat, virš galvos, įsirangiusi po kuplaus klevo lapija, sėdi ant šakos ir skaito knygą.

Paaugusi Juzefa išmoko siūti, iš gimtųjų Tirkšlių persikėlė į Žarėnus, bet gyvenimas buvo nelengvas, ir jos širdyje vis stiprėjo noras leisti, kur akys veda. Amerika—štai kur išganymas!

1904 m. transatlantinis garlaivis atplukdė ją į žadėtąją žemę.

...Klajonės po Jungtinių Amerikos Valstijų didmiesčius. Niujorkas. Bostonas. Čikaga. Filadelfija. Darbas įvairiose gamyklose. Pavyko įsitaisyti aukle turtingoje šeimoje. Paskui ji vėl į gamyklą. Ieškojo svajoto rojaus, bet taip ir nesurado. Pamažu suprato, kad geresnį gyvenimą galima tik kovote išsikovoti.

Spaudos, pažangių draugų veikiama, 1907 m. įsijungė į organizuotą vieminčių būrį, įstojo į Lietuvių socialistų sąjungą. Paskui J. Šukienė susipažino su V. Mickevičium - Kapsuku, kuris 1916-1917 m. redagavo Amerikos lietuvių socialistų laikraštį "Kovą."

V. Mickevičius-Kapsukas ir pakvietė Juzefą Šukienę dirbti naujai steigiamo mėnesinio žurnalo "Moterų balso," vėliau pavadinto "Darbininkių balsu," redakcijoje.

—Nesugebėsiu,— abejojo ji.

—Padėsim.

Paskui 40-ame "Kovos" numeryje V. Mickevičius-Kapsukas rašė: "Jau jis išėjo. Turinys gana įvairus. Svarbiausia, kad beveik visą jį prirašė pačios moterys, ir, sako, ne visi raštai dar tilpę, kai kurie skyriai turėję būti sumažinti dėl vietos stokos. Tikrai ras ko jame pasiskaityti ne tik moterys, o ir vyrai."

...Bėgo laikas. Nors sunkus darbas fabrikuose sekino jėgas, širdyje kaupėsi geras jausmas: stiprėja engėjus. Amerikos lietuvių socialistų sąjungos kairysis darbo žmonių kova prieš sparnas, kuriam priklausė Juzefa ir Juozas Šukiai, ilgainiui įsiliejo į Jungtinių Valstijų Komunistų partiją.

...Po kasdieninio darbo net atsikvėpti nėra kada: Juzė Šukienė — Amerikos lietuvių darbininkų literatūros draugijos centro komiteto sekretorė ir "Darbininkių balso" redaktorė. Užėjus reakcijos bangai, ji areštuojama. Jai ruošiama byla už komunistinių lapelių platinimą. Idėjos draugai surenka 1,000 dolerių užstatą. Išėjusi laisvėn, sužino partijos sprendimą: teisman nestoti.

Šukiai persikelia iš Niujorko į medžio apdirbimo centrą Grand Rapids, kur gyvena Sakalauskų pavardėmis, ir tęsia kovą.

1933 m. sutaria grįžti arčiau gimtinės. Lietuva valdoma fašistų, todėl jie, V. Mickevičiaus - Kapsuko patarti, įsikuria Minske.

Tai buvo laimingos dienos. 1934 m. J. Šukys rašė A. Bimbai:

"Mes čion Tarybų darbininkai nelaukiame gerlaikio nei gerbūvio nei iš kur: dirbame triūsiame, patys sau laimę statome."

Deja, užėjo karas. J. Šukį nužudė hitlerininkai. Jai gi geri žmonės padėjo pargrįžti į Lietuvą, pas seserį į Papilę.

Ten ir dabar tebegyvena. Geriausi senutės bičiuliai— Papilės vidurinės mokyklos moksleiviai. Dažnai aplanko ją, klausosi prisiminimų. Ir jinai neretai nueina į mokyklą.

Gal todėl J. Šukienei atrodo, kad ji tebėra tokia pat jauna, kaip anais metais, kai draugų būry žygiavo Naujo Ryto aušros pasitikti."

Išnykstantis ežeras

Prieš 130 metų archeologinė ekspedicija, tyrinėjusi centrinius Australijos rajonus, pasiekė nežinomo išdžiūvusio ežero duburį. Antroji ekspedicija, atvykusi į šias vietas 1860 metais, čia aptiko didžiulį vandens baseiną. Kitais metais buvo nuspręsta pasiųsti naują būrį. Tačiau ežeras vėl dingo. Tai ir buvo garsusis išnykstantis Eirio ežeras— vienas iš didžiausių druskingųjų pasaulio ežerų.

Dabar Eirio ežeras pilnas rūdai žalios spalvos vandens. Jo gylis siekia vos pusę metro. Vandenį ežerui tiekia upės. Šios upės nuolatos išdžiūsta, kaitinant saulei, kuri išgarina milijonus kubinių metrų vandens. Eirio ežeras kartą per tris su puse metų "išnyksta". Jo vanduo sušvelnina dykuminį centrinės Australijos klimatą.

A. Vinogradovas

Tai neįmanoma užmiršti

Iš susitikimo su Leninu

1920 m. vasario 17 d. aš buvau pas Vladimirą Iljičių Leniną ir kalbėjausi su juo apie kaimo mokytojų poreikius. Šį nepamirštamą susitikimą aš ir dabar, po daugelio metų, prisimenu gyvai, aiškiai, iki mažiausių smulkmenų...

Buvo taip...

1920 m. sausio viduryje įvyko Vesjegonsko apskrities švietimo ir socialistinės kultūros darbuotojų antrasis suvažiavimas. Tuo metu aš buvau Vesjegonsko mokytojų sąjungos vykdomojo komiteto pirmininku. Per 3 dienas suvažiavime buvo svarstomi opūs mokytojų darbo ir gyvenimo klausimai. Daugelis delegatų, pasakodami apie kultūros ir švietimo darbą, skundėsi nepaprastai sunkia ekonomine mokytojų būkle: stigo duonos, avalynės, aprangos. Mes, pavyzdžiui, tegaudavome tik po porą svarų žibalo per metus. Kai kada paskaitos ir skaitytojų konferencijos, taipo pat beraščių apmokymai vykdavo prie mėnulio šviesos.

Mes matėme, kad Vesjegonske yra duonos ir kai kurių prekių, tačiau vietinė valdžia blogai rūpinasi inteligentijos poreikiais. Todėl suvažiavimas nutarė pasiųsti delegatą į centrinius valdžios organus, kad jis ten pakalbėtų, jog būtina pagerinti buitinę mokytojų būklę.

Tam reikalui suvažiavimas išrinko mane. Saugiai paslėpęs savo draugų nurodymus, leidausi į tolimą kelią ir po trijų dienų atsidūriau šaltoje, sniege skendinčioje Maskvoje.

Vasario 27 d. žingsniavau Kremliaus link. Į rūmus su savo mandatu įėjau netrukdomas. Antrame aukšte, didelėje salėje, vyko užmokyklinio švietimo darbuotojų konferencija. Pertraukos metu susitikau su N. Krupskaja, su kuria buvau pažįstamas. Nadiežda Konstantinovna dėmesingai mane išklausė.

—Jums reikia pasikalbėti su Vladimiru Iljičium,—pasakė ji.

—Aš kaip tik dėl to ir atvažiavau, prisipažinau, — bet, girdėjau, jis dabar labai užsiėmęs.

Jauna Tarybų respublika, kaip sužinojau, buvo karo su baltagvardiečiais išvakarėse.

—Vis dėlto aš pasiteirausiu, kada Vladimiras Iljičius galės jus priimti,—ryžtingai tarė Nadiežda Konstantinovna ir nuėjo į kitą rūmų pusę. Po 5 minučių ji grįžo ir pareiškė, kad Vladimiras Iljičius mane priims šiandien pat, kai tik pas jį baigsis pasitarimas. Ji pasiūlė kol kas pasilikti konferencijoje ir dalyvauti jos darbe.

Programoje, prisimenu, buvo ir bibliotekų darbo klausimas. Susirinkusieji svarstė, kokiomis priemonėmis geriau priartinti knygą prie darbininko bei valstiečio, kaip išvengti artėjančio knygų bado... Aš jau "įsitraukiau" į bibliotekinės problemos svarstymą ir netgi užsirašiau į norinčių kalbėti sąrašą, bet greit įėjo į salę Liaudies Komisarų Tarybos sekretorė L. Fotijeva ir pranešė N. Krupskai, jog Vladimiras Iljičius jau esąs laisvas ir galįs priimti Vesjegonsko mokytojų delegatą.

Su L. Fotijeva perėjau daugelį kambarių. Maskva tada kentėjo kuro krizę. Rūmuose buvo šalta. Tarnautojai dirbo šiltai apsirengę. Už visų stalų virė darbas, ir niekas į mus nekreipė dėmesio.

Po to mane pakvietė į kabinetą. Aš įėjau pro aukštas baltas duris. Vladimiras Iljičius pakilo iš už stalo ir šypsodamasis žengė keletą žingsnių artyn. Paspaudęs ranką, pakvietė sėstis.

Mane iš karto nustebino to žmogaus paprastumas. Todėl aš nė kiek nesumišau nei iš karto, nei paskiau. Ir kuo toliau kalbėjomės, tuo labiau norėjos kalbėti— laisvai ir atvirai.

Man išdėsčius reikalus, Vladimiras Iljičius paklausė:

—O kaip dabar jūsų mokytojai žiūri į Tarybų valdžią?

— Užtikrinu jus, drauge Leninai, —tariau, —jog pagrindinė mokytojų masė niekados nebuvo priešiška Tarybų valdžiai. Mes sąžiningai tarnaujame liaudžiai.

Tuo pat metu papaskojau apie netvarką, kuri reiškėsi mūsų apskrityje. Vladimiras Iljičius, nuolat linkčiodamas galva ir sakydamas: "Taip, taip... tiesa", drąsino mane.

Paskiau jis paklausė:

—Ar dabar mokytojai gauna valdžios dekretus?

—Taip, gauna,— atsakiau, — dabartiniu momentu mokytojams, dirbantiems kaime, dekretai labai reikalingi: valstiečiai su pasitikėjimu ir noriai eina pas mokytojus pasitarti, išsiaiškinti vieną ar kitą klausimą. Liaudies švietimo skyrius, turėdamas tai galvoje, kartu su Vesjegonsko vykdomuoju komitetu ėmėsi spausdinti tuos dekretus ir juos platinti visame apskrityje. Mokytojai juos betarpiškai skleidžia visuomenėje. Valstiečio sąmonė po truputį šviesėja, ir gyvenimas įeina į normalias vėžes. Bėda tiktai ta, kad dėl vienokių ar kitokių aplinkybių potvarkiai iš centro, dekretai ne visada vietoje yra vykdomi.

— Sakykite, Todorskio knygelė juk apie Vesjegonko apskritį parašyta?—paklausė Iljičius.

—Taip, apie Vesjegonsko, — atsakiau.

—Gera knygelė, — pagyvėjo Vladimiras Iljičius. — Aš ją skaičiau, ir man ypač patiko tai, kad Vesjegonsko vykdomasis komitetas iš kažkokio malūnininko atėmė malūną, o jį patį paskyrė to malūno vedėju. Tai visiškai teisingas metodas. Vesjegonsko vykdomojo komiteto darbas nusipelno dėmesio. Girdėjau, dauguma jo narių — buvęs Petrogrado darbininkai. Tiesa?

—Taip. Tiesa ir tai, kad nesusipratimų mūsų apskrityje buvo palyginti mažiau, negu kitur. Vykdomojo komiteto nariai vykusiai parinkti. Jiems turėjo įtakos daugiau už kitus prasilavinęs ir apsišvietęs komunistas Todorskis.

—O kur is dabar?—pasidomėjo Iljičius.

— Veikiančiojoje armijoje, — atsakiau.

—Perduokite jam mano sveikinimus, — paprašė Leninas.

Į visus klausimus aš atsakinėjau tiksliai ir teisingai. Ypač smulkiai teko papasakoti apie mokytojų gyvenimą, jų darbą, buitinius sunkumus, mokytojų santykius su vietos organizacijomis.

Viską išklausęs, Vladimiras Iljičius čia pat ėmėsi rašyti Maisto liaudies komisariatui raštą. Jis pasiūlė, kad aš pats jį perduočiau komisariato kolegijai ir, pasišaukęs L. Fotijevą, paprašė pasiteirauti telefonu, kada mane galės ten priimti. Po keleto minučių L. Fotijeva pranešė, jog aš po pusvalandžio nueičiau į Maisto liaudies komisariatą.

Kai Leninas rašė, netrukdomas galėjau jį stebėti. Vladimiras Iljičius sėdėjo į mane profiliu. Jo veidas švietė energija ir nepajudinama valios jėga. Būdamas didžiausias iš komunistų, milžiniškos valstybės vyriausybės galva, jis kartu atrodė labai paprastas. Kur nors kitoje vietoje aš jo, apsivilkusio tuo pradėvėtu, pilku, languotu kostiumu, nebūčiau atskyręs nuo kokio nors fabriko meistro ar inžinieriaus. Aš troškau iki mažiausių smulkmenų įsidėmėti bruožus to žmogaus, apie kurį tiek daug tada kalbėjo ir dabar tebekalba visas pasaulis.

Paruošė **J. P.**

NAUJOS KNYGOS

Romanas **"Užkeikti namai"** — tai poeto Vinco Giedros pirmasis prozos kūrinys, kuriame autorius pasakoja apie vienos darbininkų šeimos gyvenimą ir likimą buržuaziniais metais, apie taurių žmonių pasiryžimą ieškoti tikrojo gyvenimo kelio.

Leidinys **"Tarybinė lietuvių literatūra ir kritika, 1961-1965"** pateikia bibliografinius duomenis.

"Literatūros ir meno metraštis, 9" plačiai nušviečia mūsų respublikos kultūrinį ir meninį gyvenimą 1966 m. Leidinys gausiai iliustruotas.

Dabartinis Karakalpakijos ATSR rašytojas J. Ilyasovas istorinėje apysakoje **"Dėmėtoji mirtis"** vaizduoja savo tautos protėvių — sakų—šeštojo šimtmečio prieš mūsų erą kovas prieš persus.

Atskira knyga išleista E. Hemingvejaus apysaka **"Senis ir jūra."**

Antrą kartą išleistas T. Dreizerio romanas **"Titanas."**

Mažiesiems išleista: A. Matučio eilėraščių knygutė **"Šilų Berniukas"** ir spalvota linksmo turinio knygutė **"Rikiki nuotykiai."**

Devintasis **"Dailės"** sąsiuvinis supažindina mus su lietuvių dailininkų laimėjimais, su žymiausiais 1966 metų respublikos meninio gyvenimo įvykiais. Sąsiuvinyje išspausdinta apie 80 reprodukcijų.

Londonas. — Kairiečių laikraštis "Morning Star" sako, kad balti rasistai vis labiau kiršina prieš milijoną negrų, kurie gyvena Britanijoje. Dauguma tų negrų yra imigrantai iš Karibų salų.

V. Bovinas

KARO LIEPSNA DIDĖJA VIETNAME

Šmarkiai auga ir prieškarinis judėjimas pasaulyje

(Pabaiga)

Profesorius pastebi, kad JAV politikai daug kalba apie "komunistinę konspiraciją" valdyti pasaulį, bet ta sąvoka daug geriau tinka Vakarų pasaulio santvarkos frėme. Vietname mes kovojame ne prieš komunizmo konspiraciją, bet už savus interesus. Kalbame apie komunistų "vergiją", bet užmirštame, kad JAV palaikome vergiją ilgiau, nei kitos civilizuotos šalys.

O kaip su ekspansija? Istorikas pastebi, kai mes kalbame apie Tarybų Sąjungos ir Kinijos ekspansiją, bet užmirštame, kad nuo Kryžiaus karų ir Amerikos atradimo buvo Vakarų Europa, kuri darė ekspansiją, užkariavo Azija, kūrė savas kolonijas, steigė imperijas, išsidalino Afriką, išnaikino Amerikos gyventojų (indėnų) civilizaciją. Tai buvo Vakarai, ne komunistai, kurie išrado imperializma ir kolonializmą.

Mūsų pažiūra i ekspansiją ir agresiia iškraipyta, neteisinga. 19-ame amžiuje, sako profesorius, JAV buvo ekspansijos ir agresijos šalis. Mes pirkome Louisianą, iš Floridos išviiome Ispanija. Nuo Mississippio iki Pacifico (Ramiojo) vandenyno mes išplėtėme JAV ribas (rubežių). JAV aneksavo Teksas valstiją, kariavo prieš Meksika, kuri davė mums dali Kalifornijos. JAV teritoriia didėjo Prancūzijos, Meksikos, Ispanijos ir Britanijos nuostoliais.

Mūsų politika — dviveidė

Mūsu užsienio politika dviveidė — kas mums teisėta, tai kitiems ta teise nepripažįstame. Mes bijome Kinijos agresijos, bet patys laikome agresyves militarines bazes aplink rytinę Kiniją. Nuo Japonijos, Okinavos, Filipinu, Taiwano (Formosos), Guamo iki Vietnamo ir Thailando yra įstatytos JAV militarinės bazės. Vaizduokimės, kaip jaustųsi JAV užsienio reikalu politikai, jei Kinija pastatytu militarines bazes Britu Kolumbijoj, Meksikoj ar Kuboj? Mes turime savus interesus Pietu Vietname, bet netoleruojame jame Tarybu Sąjungos ir Kinijos interesu, kurios yra visai arti Vietnamo.

Mes laikome save teisėtais daryti intervenciją Guatemaloje, Santo Dominge, bet būtume labai nustebinti, jei Kuba darytų intervencija į Floridą, kurioje ruošiamos atakos prieš Kubos valdžia. Istorijoj JAV buvo pirmoji šalis, kuri metė atomines bombas ant Japonijos miestu ir tūkstančiais žudė žmones. Bet kai Kinija išbandė pirma atomine bomba, prezidentas Johnsonas ta momenta pavadino "Kinijos juodąja diena". Kinija gali logiškai teisintis, kad sprogdino atomine bomba ansigynimui nuo JAV, o kaip galime būti teisūs mes iššiude tūkstančius žmoniu? Tai istorija, kalbėdama apie Hirošima ir Nagasaki, neišvengiamai ir "JAV juodąją dieną"?

Istorikas primena, kad Azijoje ir Afrikoje sukilimai, revoliucijos, komunizmas kyla pirmiausiai prieš Vakarus, už pažangą ir progresą. Šiandieninė JAV kova Azijoje ir Afrikoje yra tose pozicijose, kokiose buvo Anglija ir Prancūzija 19-tame amžiuje ir dar pirmoje pusėje 20-to amžiaus. Mes užmiršome, sako profesorius, mūsų šalies laisvės principus. James Madison, vienas iš JAV kūrėju, 1787 metais sakė: "Kiekviena šalis turi teisę pašalinti seną valdžią ir istatyti naują". Jei tas principas buvo teisingas 1787 metais, tai jis yra teisingas ir 1967-ais metais.

Profesorius ir vėl primena JAV vadovybei, kad istorijoj būtų pasmerkta ta šalis, kuri būtų pripažinus J. Daviso vadovaujamą Konfederantų valdžią užsienyje kaip teisėtą Amerikos valdžia, kuri kovojo prieš JAV įkūrimą. O ir šiandien mes laikome Chang Kai-sheko valdžią teisėta, kuri jau 17 metų išvyta iš Kinijos. Profesoriaus Komagerio kalba, be abejo, turėjo sugėdinti mūsų šalies politinius vadovus.

Priešakrinės nuotaikos mokyklose

Skaitytojai žino, kad šimtai milijonų žmonių socialistinėse šalvse smerkia JAV karą Vietname, kovoja už taika pasaulyje. Žinome balandžio mėnesio didingas prieškarines demonstracijas New Yorke, San Francisce ir kituose JAV miestuose. Žinome taikos piketus ir protesto eisenas į Washingtoną.

Mažiau žinių gauname iš universitetų ir kolegijų, kur mokslinasi jaunoji karta, auklėjasi šalies vadovybė. O sąjudis didėja ne tik mokslo institutuose, bet ir bažnyčiose prieš Vietnamo karą, už taiką pasaulyje. Kai generolas Westmorelandas, parkviestas iš Vietnamo, sakė kalbas New Yorke ir Washingtone už karo plėtimą, tuo laiku istoriko Komagerio ir senatoriaus McGoverno prieškarinės kalbos buvo paskelbtos spaudoje. Šių intelektualų kalbos pagrįstai įrodė, kad Vietnamo karas yra nelegališkas ir neteisėtas. Stipriai prabilo Cornell universiteto (Ithaca, N. Y.) 390 studentų. Laikraštyj "Cornell Daily Sun" jie paskelbė pareiškimą, kuriame sako: "Mes, pasirašiusieji, darome išvadą, kad mūsų vyriausybė veda agresyvį karą Vietname, pareiškiame, kad mes netarnausime karinėse jėgose taip ilgai, kol JAV bus šiame ar kitame neteisingame ir nemoraliame kare".

"New York Times" reporteris James B. Reston rašo iš Yale universiteto, New Haven, Conn. Rašytojas pasakoja, kad universiteto studentai ir mokytojai kalba, diskusuoja Vietnamo karą. Restonas daro išvadą: "Per dvi dienas besikalbant čia, šis reporteris negirdėjo nė vieno balso, simpatingo administracijos politikai Vietname ar prezidentui Johnsonui".

Didelis sąjudis yra ir Columbia universitete. 321 jo profesorius pasiuntė laišką prezidentui Johnsonui, reikalaudami baigti karą Vietname. Mokytojai ragina ir kitus intelektualus prabilti prieš "baisųjį karą Vietname". Taikos ir civilių teisių klausimai gausiai išteka iš Wisconsino valstijos didžiulio universiteto, kuriame tūkstančiai jaunų amerikiečių mokosi. Šiame universitete yra studentų, kurie už kovingą veiklą prieš karą, civilines laisves, buvo areštuoti ir bausti.

Šios vasaros metu galima tikėtis dar didesnio taikos sąjudžio. Sąjudis kyla irgi jaunų studentų ir intelektualų iniciatyva. Iš Kalifornijos universiteto Irma Delson lairaščio reporteriui pareiškė, kad "šią vasarą anti-karinis judėjimas turi padvigubėti". Kampanija už taiką tiesia per visa šali — nuo Pacifico iki Atlantiko. Tai bus, praneša to judėjimo organizatorius Lee Webbas, "Vietnamo vasara". Harvardo universiteto profesorius Hartman pareiškė kad kampanija už taika eis i gyvenvietes, kad pasiekti ir organizuoti i taikos judėjimą ta dalį žmoniu, kuri dar tyli. Taikos darbui tikimasi suorganizuoti 10,000 liuosanorių darbuotojų.

Šiame rašinvje minėti sąjudžiai už taiką, prieš karą Vietname, nėra pernykščiai, bet vėliausi, šiometiniai. Prieškarinė veikla yra vienatinė viltis pašalinimui to baisaus karo košmaro.

Baigiant ši rašinį, Artimuose Rytuose, tarpe Izraelio ir Egipto, jau prabilo didžioio karo perkūnija. Mūs laimė, kad Jungtinės Tautos ir didžiosios valstybės deda pastangas gesinti ta gaisra. Kokia Izraelio ir Egipto karo bus pasėka, dar nežinome. Bet aišku visiems, kad taikos judėjima dar energingiau reikia plėsti.

1967-VI.

Amsterdamas. — Olandijos Senato narys, socialistas-pacifistas O. M. Boetes, sakė atvirai spaudai, kad jis priklauso prie grupės, kuri padeda amerikiečiams kariams Vakarų Europoje dezertuoti, kad nereikėtų vykti Vietnaman.

Kazachijos respublika

Kazachstanas užima trečią vietą Tarybų Sąjungoje pagal pramonės gamybos lygį. Jį pralenkia tik Rusijos Federacija ir Ukraina. Nė viena Azijos šalis negali lygintis su Kazachija pagal elektros energijos gamybą vienam gyventojui.

Arba, sakysime, mašinų gamyba. Prieš pusę šimtmečio Kazachstanas įsiveždavo kastuvus, vinis, netgi siūlus. O šiandien— eksportuoja mašinų gamybos produkciją į 40 šalių. Čia gaminama sudėtingos kalnakasybos mašinos, ekskavatoriai, galingi gręžimo agregatai, įrengimai metalurgijos gamykloms, sodrinimo fabrikams, elevatoriams, o taip pat stambioms gyvulininkystės fermoms mechanizuoti.

Su niekuo nepalyginamos permainos ir žemės ūkyje. Gyvulių augintojų klajoklių kraštas vienos kartos žmoniu akyse tapo vienu stambiausiu pagrindiniu maisto produktu tiekėju šalvie. 1966 metais čia buvo gauta daugiau kaip milijardas pūdu (16 milijonu tonu) prekiniu grūdu — ju pakanka šimtui milijonu žmonių išmaitinti ištisus metus. Respublikoje yra beveik 2 tūkstančiai kolūkiu ir tarybiniu ūkiu. Vidutiniškai vienam ūkiui tenka 15-20 tūkstančiu hektaru ariamos žemės, daugiau kaip 200 traktoriu ir 49 kombainai.

Kazachstanas, iki Spalio neturėjes nė vienos aukštosios mokyklos, tapo aukštuju mokyklu respublika. 440 institutu ir valstybinis universitetas ruošia 200 profesiju specialistus. Pagal studentu skaičiu dešimčiai tūkstančiu gyventoju Kazachstanas jau seniai pralenkė Angliją, VFR, Prancūziją ir Japoniją.

Klesti liaudies kultūra. Kazachijos mokslu akademija — vienas stambiausiu mokslo centru Tarybu Sąjungoje. Ten, kur prieš mūse šimtmečio tik du žmonės iš šimto mokėjo raštu, — šiandien raštingi visi. Tauta, kuri anksčiau tetupėjo tik tautosaka, dabar garsėjo savo literatūra, turi profesionalu teatra, operą, kuria kino filmus.

V. Ganža, O. Ognevas
(ELTA)

Delis. — Indija ir Kinija susitarė baigti viena kitos ambasados blokada.

Jam Dodd,-- kaip Kristus

Washingtonas. — Louisianos senatoriuh Longas, kalbėdamas Senato etinėje komisijoje, lygino senatorių Dodd'ą prie Kristaus. Kaip tai žinoma, senatorius Dodd, demokratas iš Connecticut valstijos, kaltinamas, kad jis naudojo politinės kampanijos fondus savo asmeniškiems reikalams. Dalis senatorių reikalauja, kad jis būtų pasmerktas. Bet Longas, senas Dodd'o draugas, sakė, kad Dodd "kankinys," kad jis "kryžiuojamas kaip Kristus," kad jis "nekaltas kaip baltas sniegas."

Sakoma, kad pats Dodd jautėsi nejaukiai, kai jo kolega Longas taip kalbėjo.

Kinų riaušės Mongolijoje

Ulan Batoras, Mongolija. — Kinijos ambasada Ulan Batore gegužės 21 d. suorganizavo naują provokaciją prieš Mongolijos Liaudies Respubliką, praneša Moncamės agentūra.

Provokacija Ulan Batoro geležinkelio stoty buvo suorganizuota ta dingstimi, kad buvo išlvdėti Ulan Batoro kinų vidurinės mokvklos mokytojai, kuriuos MLR valdžia nutarė ištremti iš šalies už veiksmus, rimtai pažeidžiančius viešaja tvarką Mongolijos Liaudies Respublikoje.

Oficialiųjų Kinijos ambasados asmenų nurodymu, grupė Kinijos piliečių — daugiau kaip 400 žmonių, kurie buvo iš anksto sutelkti stotyje, užblokavo takus prie vagonu ir choru šukavo Mongolijos Liaudies Respublikai priešiškus šūkius. Chuliganai griebėsi fizinės jėgos prieš milicininkus — MLR valdžios atstovus, kurie ėjo savo tarnybos pareigas, mušė juos, kai kuriuos fiziškai sužalojo.

Dėl šiu akiplėšišku Kinijos diplomatų ir piliečiu veiksmu prieš MLR, sakoma Moncamės pranešime, MLR užsienio reikalu ministerija pareiškė laikinajam reikalų patikėtiniui Mongolijos Liaudies Respublikoje griežtą protestą ir pareiškė, kad visa atsakomybė už galimus šios provokacijos padarinius ištisai teks Kinijai.

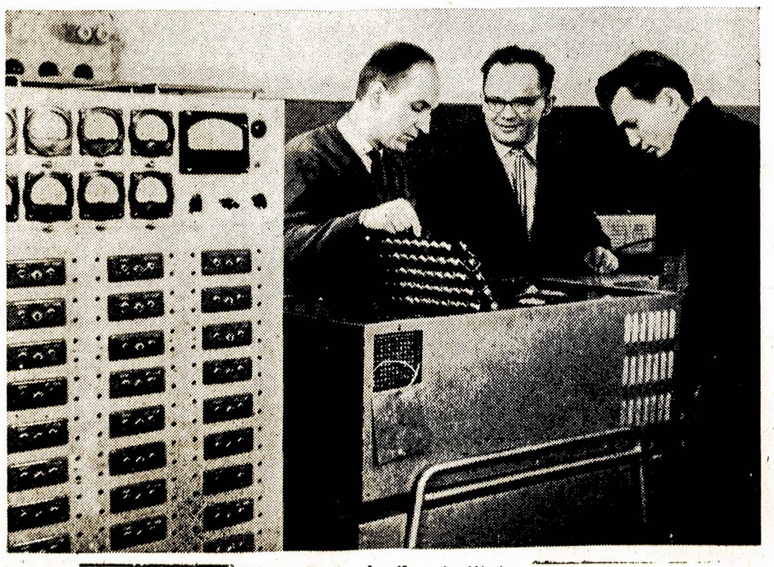

Kauno Politechnikos institute.

M. Lastauskienė--Lazdynų Pelėda

Minint 95-ąsias gimimo metines

Lietuvių literatūroje Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu pasireiškė Sofija Pšibiliauskienė savo prozos kūriniuose vaizdavusi daugiausia kaimo ir dvaro, valstiečių ir bajorų dvarininkų santykius pobaudžiaviniu laikotarpiu. Bet po josios mirties (1926 m.) rodėsi nauji kūriniai Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu. 1930 m. poetas L. Gira pirmasis atskleidė paslaptį: Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu rašė dvi seserys — Sofija ir Marija Ivanauskaitės.

Nuo Marijos Ivanauskaitės-Lastauskienės gimimo gegužės 15 d. suėjo 95 metai. Jaunesnioji sesuo išgyveno žymiai ilgiau už vyresniąją: Sofija mirė nesulaukusi 60 metų, o Marija sulaukė gilios senatvės — 85 metų (mirė 1957 m.)

Abi seservs rašytojos išgyveno sudėtingą epochą, augo panašioje aplinkoje. Gimė Paragiu dvare (dabartiniame Kuršėnų rajone). Tėvas dvarininkas ir menininkas svajotojas — dukterims neįstengė suteikti sistemingo mokslo, todėl jiedvi gyvenime patyrė nemaža sunkių dienų ir nuoskaudų.

Marijos vėlesnis gyvenimas klostėsi kiek kitokiomis aplinkybėmis, negu jos vyresniosios sesers. Jaunystėje jai teko geriau pažinti didelių miestų gyvenimą. Ji gyveno ne tik Vilniuje, bet taip pat Peterburge, Varšuvoje, Rygoje, dirbdama rankdarbių siuvvklose ir kitokį darbą. Taigi turėjo progos pažinti miestiečių, darbininkų, studentu gyvenimą bei socialistinį judėjimą.

Jauna būdama, Marija pradėjo rašyti eilėraščius ir prozos kūrinius lenkų kalba. Ėmusi rašyti lietuviškai keletą kūrinių paskelbė M. Lastauskienės pavarde, bet kadangi Lazdynų Pelėda jau buvo išpopuliarėjusi, tad ir ji nutarė pasirašinėti tuo pačiu slapyvardžiu. Parašiusi apsakymus, duodavo seserai pataisyti ir pateikti redakcijoms savo vardu. Toks seserų kūrybinis bendradarbiavimas truko iki Sofijos mirties.

Nepaisant kai kurių stilistinių skirtumų, abiejų seserų kūryba turi nemaža bendrų ypatybių, todėl literatūros istorikai jų raštus nagrinėja kaip tam tikrą vienumą — Lazdynų Pelėdos kūrybą, nes iš viso sunku nustatyti, ką katra parašė.

Valstybinė grožinės literatūros leidykla 1954-1955 m. išleido 7 tomus Lazdynų Pelėdos raštų, apimančių Sofijos ir Marijos kūrybą. Remiantis Marijos liudijimu, tenai pažymėta, kas josios parašyta.

Tiek Sofija Pšibilskienė, tiek Marija Lastauskienė daugelyje savo kūrinių vaizduoja dvarininkų ir valstiečių santykius, parodo valstiečių neapykantą dvarui, kaip visokio blogio šaltiniui.

Pirmieji bendru slapyvardžiu paskelbtieji Marijos kūriniai — apsakymai "Paša", "Mano draugė", "Užmirštasis" vaizduoja miesto darbo žmonių gyvenimą, parodo sunkias to gyvenimo sąlygas, kurios stumia į moralinį smukimą, nusikaltimus.

Po sesers Sofijos mirties M. Lastauskienė reiškėsi kaip savarankiška rašytoja. Leidėjai pavadino ją Lazdynų Pelėda II-ja.

Vienoje didesniųjų apysakų, kurią kai kas linkęs vadinti romanu, — "Šiaurės sostinėje" vaizduojamas Peterburgo gyvenimas XX amž. pradžioje, parodomas revoliucinis judėjimas, kuris prasiveržė aktingesniais veiksmais 1905-1907 metais. Marija kūrybai medžiagos ėmė daugiausia iš savo gyvenimo patirties, iš pergyvenimų. Todėl ir šioje apysakoje vaizduojama smulkių dirbtuvių darbininkų buitis, parodoma ir aukštuomenės sluoksnių atstovų, pavyzdžiui, generolas Zvonkovas, žiaurus despotas. Jo žmona Raisa ir sūnus Tadas, negalėdami pakęsti žiaurumo, nutraukia su juo santykius, užmezga ryšius su socialistais.

Savo autobiografijoje M. Lastauskienė pasisako, kad šios apysakos prototipai — pažistami, buvusieji jos darbdaviai. Dirbdama moterų papuošalų dirbtuvėje Peterburge, ji susidūrusi su žiauriais išnaudotojais, kuriuos vėliau pavaizdavusi grožinės literatūros kūriniuose.

M. Lastauskienės kūriniai pasižymi gyva intriga, siužeto veiksmingumu, bet geriausiuju meninių sesers laimėjimų ji nepasiekė: jos kūriniai šiek tiek silpnesni stilistiniu atžvilgiu, ju kalba daugiau knygiška. Tačiau kalbant apie abiejų seserų kūrybos vienumą reikia pažymėti, kad Marija praturtino juos tematiniu ivairumu: šalia valstiečiu, kumečių ir dvarininkų įvedė miesto darbininkų, amatininkų, fabrikantų ir inteligentų personažus.

Prieš 10 metų mirusi, rašytoja, jau būdama senutė, dalyvaudavo Vilniuje rašytojų suvažiavimuose, buvo pagarbiai sodinama į prezidiumą. Ji sulaukė ir daugiatomio Lazdynų Pelėdos raštų išleidimo.

J. Būtėnas

Dorchester, Mass.

Dėl moterų stalo

Kadangi apskričių konferencijoj paskyrė mane tvarkyti moterų stalą "Laisvės" piknike, kuris įvyks liepos 2 d., Ramovos parke, Montello, Mass., tai kreipiuos į mūsų geras drauges, kad, kaip kas metai atveždavo visokių skanumynų stalui, tai prašau ir šiemet atvežti. O jei kurios negalėsit valgių atvežti, tai gal galit pinigais paaukoti. Pradžią jau turiu. Mūsų gera draugė Skerstonienė iš Randolf, Mass., prisiuntė $5 aukų, ir rašo, kad per žiemą sirgo, bet dabar jau jaučiasi geriau ir žada būti piknike. Linkiu jai sustiprėti ir dalyvauti su mumis.

Julia Rainardienė

Bangkokas. — Tailando premieras Thanomas sako, kad to krašto šiaurrytinėje dalyje vis veiklesni darosi partizanai.

Ką skelbia ir galvoja komunistai apie tolimesnę eigą kovos už taiką?

Šiomis dienomis pasirodė Amerikos Komunistų Partijos pareiškimas, "Kas toliau kovoje už taiką?," kuriame ji plačiai išdėsto savo nusistatymą įvairiais klausimais, susietais su Amerikos žmonių kova už taiką. Mums atrodo, kad mūsų skaitytojams įdomu su komunistų nusistatymu susipažinti. Tai čia ir paduodame minėto pareiškimo svarbesnes vietas.—**Redakcija.**

Kartu su visais didžiulės balandžio 15 d. Pavasario Mobilizacijos dalyviais mes didžiuojamės ir džiaugiamės mūsų eilių augimu. Tačiau mes blaiviai įvertiname ir tai, kad, nepaisant mūsų pastangų, purvinasis karas tęsiasi toliau. Ir net kai mes žygiuojame, karas plečiasi. Kas iki šiol nuveikta taikos judėjime ir kur mes eisime iš čia?

Yra tokių, kurie sako, jog nieko nebuvo laimėta, jog mūsų kova buvo bergždžia. Johnsono vyriausybė, Pentagonas ir galingos ekonominės jėgos, palaikančios karą, norėtų, kad mes tuo patikėtumėm.

Mes, Komunistų Parijos nariai, kovojame prieš šitokią pažiūrą. Mes daug ką laimėjome. Karas gali būti ir bus sustabdytas!

Kas buvo nuveikta

1. Pasipriešinimo karui nepavyko įbauginti; jis pasireiškia stipriau negu bet kada. Dabar nebėra "tyliosios kartos" ir nebėra Macartizmo bangos, kaip kad buvo Korėjos karo metu. Tai yra didelės reikšmės laimėjimas.

2. Johnsono vyriausybė yra konflikte su liaudimi ir didėja "pasitikėjimo krizė." Nuolatinė karo eskalacija nėra stiprumo ženklas, o rodo begėdišką riziką. Tame ir glūdi didelis šio karo plėtimosi pavojus. Iškyla taip pat ir kita dilema. Karo šalininkai galvoja, kad pasitikėjimo krizė gali būti išspręsta mūšio laukuose. Bet karinei pergalei darantis vis problematiškesnei, nepasitenkinimas ir opozicija krašte didės. Jau dabar karas įvairiais būdais neigiamai paliečia žmonių gyvenimą.

3. Taikos judėjimas žymiai išaugo. Ypač tai liečia moteris ir jaunimą. Judėjimas atstovauja žymiai didesnį žmonių skaičių, negu tai rodo tik jo organizuotų dalyvių skaičiai. Judėjimas pergyveno keletą audrų, perėjo tam tikras transformacijas ir pasiekė dabar visiško vieningumo.

Prieš dvejetą metų judėjimas buvo aštriai pasidalijęs dėl klausimo, ar reikia pašalinti komunistus ir radikalus. Šiandien yra plačiai pripažinta, kad bet koks pašalinimas užnuodytų judėjimą antikomunizmo virusu, o su tuo reikia kovoti, norint laimėti taiką.

Prieš metus buvo nesutarimų dėl lozungų. Vienas judėjimo sparnas reikalavo sau teisių cenzūruoti kovingesnio pobūdžio lozungus. Kitos grupės skaitė, kad tik vienas lozungas yra teisingas: neatidėliotinas pasitraukimas iš karo. Šiandien bendrai pripažinta, kad juo platesnis yra judėjimas, juo didesnės jo galimybės ir juo įvairesni turi būti jo lozungai ir formos. Bet kokios pastangos užšaldyti judėjimą vienoje formoje sugriautų jo reprezentatyvinį charakterį ir panaikintų spontaniškumo ir kūrybingumo momentą, taip reikalingą kiekvienoje liaudies kovoje.

Šiuo metu reikalavimas "sustabdyti bombardavimą" susilaukia kuo plačiausių atgarsių. Tačiau konfliktas negalės būti baigtas be užtikrinimo, kad JAV atšauks savo kariuomenę ir paliks vietnamiečius patiems tvarkyti savo reikalus.

Kur eisime iš čia toliau?

Taikos judėjimas pasiekė svarbių laimėjimų, nors karas dar tebesiaučia. Mes dabar artėjam prie to momento, kada judėjimas už taiką galės išsivystyti į plačiausią kovą, kokios mūsų kraštas nėra matęs per 25 metus. Kai kurie paskutinieji įvykiai jau rodo į tą kryptį:

1. Labiausiai įtakingos ir kovingos negrų judėjimo už laisvę sekcijos dabar įsijungė į kovą prieš karą Vietname. Tai duoda kovai už taiką naujos jėgos ir moralinio stiprumo. Milijonai negrų dabar supranta, kad negalima ištrūkti iš getto ir skurdo, kol dešimtys milijardų dolerių dega mirties ir naikinimo liepsnose. Negrai taip pat mato ryšį tarp priespaudos namie ir priespaudos užsienyje iš baltųjų pusės. Civilinių teisių organizacijos padidino savo programą, įtraudami į ją kovą už taiką. Dabar reikia, kad ir taikos judėjimo vis didėjančios organizacijos praplatintų savo programą, įtraukdamos į ją kovą už negrų teises ir laisvę.

2. Ypatingai svarbus persilaužimas įvyko darbininkų organizacijų eilėse. Keturiose krašto srityse ir dešimtyse unijų jau yra matoma taikos judėjimo pradžia. Susidaro perspektyva įtraukti didelį darbininkų skaičių ir jų unijas į judėjimą prieš karą.

Pasikeitimas darbininkų organizacijų galvosenoje įvyko dėl to, kad purvinasis karas veikia darbininkų gyvenimo sąlygas. Blogiau apmokamieji darbininkai ir bedarbiai betarpiškai jaučia karo kaštus. Jų sūnūs yra imami į kariuomenę, o pragyvenimas brangsta. Prieš visus darbininkus atsistojo realaus uždarbio kritimo perspektyvos.

3. Iki šiol kova prieš mobilizaciją būdavo sporadiška. Čia ir ten drąsūs jaunuoliai pasipriešindavo šaukimui arba, kaip didvyriškojo Fort Hood trejukė, atsisakydavo tarnauti Vietname. Dabar ši kova įgauna kitokį užmojį. Ji sparčiai pereina iš izoliuoto, individualaus pasipriešinimo į organizuotą masių kovą. Netrukus šimtai ir net tūkstančiai jaunuolių priešinsis šaukimui ir reikalaus jo atmainymo. Ypča getto jaunimo tarpe auga pasipiktinimas, kadangi jie daugiausiai yra siunčiami į gėdingą karą Vietname.

Pasipriešinimas šaukimui dramatiškai susiduria su karo eiga. Motinos, tėvai, sužadėtinės turėtų susiorganizuoti ir gelbėti mūsų jaunuolius, reikalauti panaikini šaukimą.

4. Kova prieš karą tampa svarbiu Amerikos gyvenimo faktorium. Žmonių galvose nuolat iškyla klausimas apie mūsų visuomenės pobūdį. Karas ir neišpildyti pažadai negrams sukelia tokias abejones dėl mūsų politinių institucijų socialinės sistemos, kokių mes neturėjome nuo 1930 metų.

Ieškant mūsų nacionalinės problemos šaknų, daugelis jas randa mūsų ekonominėje ir socialinėje monopolistinio kapitalizmo sistemoje. Vis didėja skaičius tų, kurie 1968 metais laukia politinių pasikeitimų.

Politinės perspektyvos

Atėjo laikas nagrinėti politines perspektyvas kiek galint platesnėje plotmėje. Mes sveikiname tokias viešas diskusijas, nors kai kurie taikos judėjimo dalyviai yra nusistatę prieš bet kokį politinį veikimą. Kiti vėl skaito, kad politinis veikimas šiuo metu neaktualus. Jie nemato perspektyvų išrinkti liaudies vyriausybę, atsidavusią taikos reikalui.

Mes manome, kad šie klausimai turi būti išaiškinti taikos aktyvistų tarpe, tačiau nereikia bandyti priversti politiškai veikti tuos, kurie tam priešinasi. Mes skaitome, kad taika ir nauji politiniai judėjimai yra giminingi, bet ne tas pats.

Komunistų Partija remia nepriklausomą poloitinį veikimą, vedantį prie nepriklausomo prezidentūros tiketo, žadančio taiką ir laisvę 1968 m. Strategija nepriklausomos politinės akcijos gali prieš kraštą pastatyti kitokį pasisukimą, negu karas. Ši strategija gali padėti atskleisti Johnsono vyriausybės veidmainiškumą ir aroganciją ir tokiu būdu dar pagilinti pasitikėjimo krizę.

Nėra pagrindo sakyti, kad taikingas prezidentas arba taikingas kongresas negalėtų būti išrinktas 1968 m. Platus politinis judėjimas galėtų paveikti kraštą ir politinę situaciją taip, kad karo tęsimo linija taptų nepateisinama.

Karas pasibaigs, kai nesugebėjimas jį laimėti iššauks tokią didelę opoziciją krašte, kad vienintele išeitimi galės būti tik kurso pakeitimas. Jau dabar mūsų šalis stovi izoliuota pasaulio opinijos akyse.

Padaryti karinį politikos kursą nepateisinamu turėtų būti visos veiklos tikslu. Karas turi tapti nepateisinamu žiūrint iš siaurų politinių samprotavimų taško. Tai atneštų suskilimą į politikos kūrėjų tarpą ir pačiose politinėse partijose.

Geriausias būdas tai pasiekti būtų—jau dabar pradėti kurti nepriklausomą politinę liniją. Turi būti aiškiai pabrėžta, kad taikos ir laisvės siekiantieji piliečiai nebeparems Johnsono 1968 metais ir išstatys savo atskirus kandidatus.

Dabar atėjo laikas pradėti organizuoti šį darbą. Reikia surasti ir apmokyti šimtus organizatorių. Reikia sudaryti kongresinius distriktus, kur būtų galima užtikrinti balsų daugumą taikos kandidatams, arba kur galėtų būti renkami nepriklausomieji kandidatai. Visa tai reikalauja konkrečios politinės programos, kuri jungtų taikos siekimą su aktualiausiomis ir neatidėliotinomis kiekvienos atskiros vietos problemomis.

Mes raginame suintensyvinti kovą visose srityse, taip pat kovą prieš karą ir senosiose partijose. Mes pabrėžiame svarbumą sudaryti tinklą nepriklausomų politinių formacijų **už senųjų partijų ribų.** Tai yra neišvengiama, norint turėti nepriklausomą prezidentišką tiketą 1968 m. ir darant pirmuosius žingsnius dėl eventualios naujos liaudies partijos sukūrimo, kuri išstotų prieš dabar esančias dvi korporuoto turto partijas.

Norint turėti 1968 m. nepriklausomą tiketą, nebegalima gaišti laiko. Ateinantieji mėnesiai bus lemiami. Pribrendo reikalas pasiekti aiškumo ir maksimalios vienybės šių tikslų siekime.

Mes kviečiame visus komentuoti ir kritikuoti šią pažiūrą. Mes sveikiname kitų nuomonę apie tai, kaip taikos judėjimas galėtų tapti galingu žygiu, galinčiu sustabdyti karą ir nubrėžti kelią pirmyn.

Tel Avivas.—Izraelio valdžia dabar sako, kad praves tyrinėjimą, kaip tai atsitiko, kad jų jėgos atakavo amerikiečių laivą. Užpuolime žuvo 34 amerikiečiai jūreiviai.

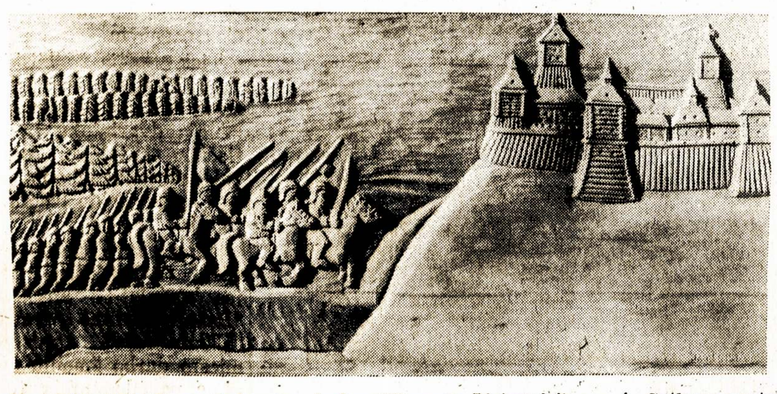

Liaudies dailininko Juozo Lukausko darbas "Senovės Lietuvoje" — A. Sutkaus nuotrauka

Yucaipa, California

Kas naujo Yucaipoje?

Liepos 9 d. įvyks LDS 38 kuopos susirinkimas Yucaipa Valley Parko salėje, 1 val. popiet, ant 7-os gatvės, arti Ave. E.

Kadangi šis susirinkimas bus pusmetinis ir bus keletas svarbių reikalų aptarti, todėl visi nariai malonėkite dalyvauti ir esant progai pakalbinkite savo draugus bei pažįstamus įsirašyti. Mūsų būtina pareiga didinti savo organizaciją.

LLD 78 kp. labdarybės aukos

Birželio mėn. LLD 78 kp. susirinkimas priėmė finansinį raportą. Patyrėme, kad prieš mirtį narys Jonas Žėkas turėjo padaręs testamentą, kam po jo mirties turi būti sunaudotas jo turtas. Dalis jo turto buvo paskirta ir LLD Yucaipos kuopai. Todėl tuo laiku mūsų kuopa gerokai praturtėjo, todėl, sulyg narių didžiumos nubalsavimu, tapo paaukota visuomeniniams labdarybės reikalams sekamai:

Po vieną šimtą dolerių LLD Centro knygų fondui, "Laisvei," "Vilniai," "Liaudies Balsui," "Peoples World" — angliškam laikraščiui, kova prieš naciškus kriminalistus, Defense Bill of Civil Rights, kovai prieš karą arba Women Strike for Peace, American Cancer Society — $25, American Heart Fund — $25 ir Pietų Amerikos lietuvių laikraščiui "Darbui." Taipgi susirinkimas nutarė per laikraščius paminėti vienas Jono Žėko mirties metines. Tam skirta $10. Viso išaukota $885.00.

Kuopos finansinis stovis yra $4,506.80. Tas rodo, kad mes ateityje ir vėl galėsim gausiai paremti visuomeninius reikalus.

St. Vėšio pažmonys

Birželio 10 d. pas Onutę Jensenienę Stasys Vėšys surengė šaunią puotą, norėdamas atsiteisti yucaipiečiams ir redlandiečiams už malonų priėmimą ir vaišes laike jo viešėjimo Yucaipoje.

Pažmonyje dalyvavo didelis skaičius svečių ir visi buvo puikiai pavaišinti. Kiek yra žinoma, visi dalyviai nuoširdžiai priėmė drg. Vėšio vaišes, dėkingi, kad jis nepamiršo pamylėti artimus draugus ir drauges prieš išvažiavimą iš Yucaipos.

Baigiant drg. Vėšys su visais atsisveikino ir už poros dienų išvyko (su greitais reikalais) į Chicagą, nes iš Chicagos vyks į Kanados pasaulinę parodą aplankyti. Vėšys mano vėliau sugrįžti į Kaliforniją, nes jis buvo pasirengęs aplankyti dar keletą miestų.

Apie mūsų draugus

Malonu pažymėti, kad mūsų nuoširdus draugas Mikolas Pukis džiaugiasi, kad nelauktos ligos skausmai sumažėjo ir gali ramiai po namus triūstis ir naktimis miegoti.

Onutė Pukienė irgi staigiai buvo suimta ligos, greit reikėjo kreiptis į daktarą, bet šiuo laiku sveiksta namuose.

Juozas Richardas nors neatrodo kaip ligonis, bet yra po daktaro priežiūra.

Mūsų kaimynas Dominikas Babilius birželio 5 d. užbaigė gyvenimo dienas, palaidotas Chicagos Tautinėse kapinėse. Liko liūdesyje jo žmona Petronėlė ir jo artimieji.

SLA kuopos pramoga

Gegužės mėn. SLA kuopa turėjo skaitlingą parengimą su skaniais pietumis ir kitokiais pamarginimais. Įdomu tai, kad jų tarpe yra žvalių patarnautojų prie valgių ir kituose reikaluose. Geo. Damušis grojo visokius šokius, o Elenutė Svetikienė pagirdė, kurie buvo ištroškę, tyru vandeniu. Stogis su savo žmona sudarė meninę programą, Stogienė sudainavo keletą dainelių, pritariant akordionu. Nors tos dainelės buvo labai senoviškos ir akordiono pritarimas buvo silpnas, bet vis vien galima pagirti, kad savo gabumą parodo, kiek yra galima.

Atostogauja

Marytė Radienė (yucaipietė) lankosi pas Antaną ir Minnie Orlauskus Webster, N. Y. Džiaugiasi turinti gerus laikus ir gėrisi gamtos grožiu šalia puikaus ežero. Grįždama žadėjo sustoti Detroite ir Chicagoje, su senovės draugais pasimatyti.

Girdėjau, kad draugų Demenčių šeimos nariai pas juos atostogavo. Gaila, kad neteko su jais pasimatyti.

Alvinas

Methuen, Mass.

Apie moterų stalą

Birželio 18 d. Maple Parke įvykusiame Naujosios Anglijos apskričių piknike moterys parengė specialų stalą, apkrautą pačių moterų gamintais skaniais valgiais. Tik gaila, kad buvo šalta ir lietinga diena.

Dirbo prie stalo J. Rainardienė ir E. Repšienė.

Valgių aukotojai: M. Trakimavičienė atvežė iškepus didelį pyragą. Uždavinis ir Grybienė — galvą salotų, bliūdą vištienos salado ir tuziną pyragaičių. M. Sukackienė—dėžę varškės. LLD 11 kuopa—didelį kepalą juodos duonos su razinkomis. J. Rainardienė — tuziną barankų. E. Repšienė — tuziną kiaušinių. Ona Morkevičienė—dėžę varškės.

Pinigais davė: po $5 — Cambridge Moterų klubas, P. T. Niaukai; po $2—K. Kazlauskienė, L. Plutienė ir E. Niaurienė; po $1.00—B. Čuberkienė, Ona Večkienė, V. Kvietkauskienė; E. Repšienė—$1.05.

Viso	$20.05
Už valgius	17.95
Viso moterų stalas davė	$38.00

Daugelis pasigedo kugelio ir sūrių, bet mes visiems prižadėjome užtektinai turėti kugelių ir sūrių "Laisvės" piknike liepos 2 d. Ten moterys turės stalą ir daugelis žadėjo atvežti visokių namie gamintų valgių pyragų, sūrių, kugelių ir visokių gėrimų.

Eliz. Repšienė

Washingtonas. — Johnsono duktė Luci pagimdė berniuką.

Didžioji Lietuvos saviveiklininkų šventė

Didžiule meno saviveiklininkų šventė tapo Visasąjunginio meno saviveiklos festivalio, skirto Tarybų valdžios 50-mečiui, Tarybų Lietuvos muzikinių ir choreografinių kolektyvų dekada "Vainikas Spaliui." Daugiau kaip savaitę filharmonijoje, Akademiniame operos ir baleto teatre bei kitose didžiausiose vilniaus salėse skambėjo pajėgiausių Tarybų Lietuvos kolektyvų atliekamos dainos, instrumentiniai kūriniai. Vilniečiai nuoširdžiai plojo grakščiam šokiui, cirko artistų-mėgėjų pasirodymams.

Dekados "Vainikas Spaliui" metu nustatyti pajėgiausi respublikoje meno saviveiklos kolektyvai. Didžiojo Spalio 50-ųjų metų absoliučiai geriausio Tarybų Lietuvos meno saviveiklos kolektyvo vardas po dekadinių konkursų buvo suteiktas Alytaus rajono kultūros namų kaimo kapelai, Vilniaus profesąjungų kultūros rūmų pavyzdiniam šokių kolektyvui "Vaiva," Kauno radijo gamyklos pavyzdiniam chorui "Banga" ir daugeliui kitų kolektyvų.

Tarybų Lietuvos geriausių kolektyvų pasirodymus aukštai įvertino dekadoje dalyvavusi Visasąjunginio meno saviveiklos festivalio vertinimo komisija, atvykusi iš Maskvos. Ji paskyrė visasąjunginio festivalio diplomus daugeliui vokalinių, choreografinių kolektyvų, orkestrų, pažymėjo, kad Tarybų Lietuvos meno saviveiklos entuziastai žengia pirmose visos šalies saviveiklininkų gretose.

Dekada baigėsi birželio 10 dieną. **Z. Serapinas**

Easton, Pa.

Viena diena nušovėm tris zuikius

A. L. P. Klubo salėje birželio 18 d. matėme labai gražius filmus iš Tarybų Lietuvos, kuriuos rodė brooklynietis Jonas Grybas.

Petraukoje Brooklyno Aido choro vedėja Stensleriienė akompanavo pianuodamas mūsų gabus artistas Viktoras Bekeris sudainavo penkias daineles.

Taip paminėjom Tėvų dieną ir paminėjom mūsų mielo draugo Leono Tilviko 85 metų sukaktį. Linkime jam sulaukti sveikam dar daug metų.

Kazys Čiurlis iš Pattenburg, N. J., grįžęs iš viešnagės Tarybų Lietuvoje, papasakojo savo įspūdžius. Abu Čiurliai atrodo net pajaunėję.

Brooklyniečiai ir philadelphiečiai, kurie užvažiavo pas Joną ir Elzbietą Katinius, gavome už lūpos ir gerus pietus. Bebaliavojant užėjo lietaus audra.

Jonas ir Elzbieta Katiniai parduoda savo gražią farmą. Čia yra piknikams salė, baras, sodas, virtuvė, didelis parkingas mašinoms. Parduoti juos verčia krūva metų. Jie turi kitą namą, tai, atsiradus pirkėjui, vietą gali apleisti bet dieną.

Adresas: Jonas ir Elzbieta Katiniai, Country Club Rd., Easton, Pa. 18042.

Frank Zavis

Easton, Pa.

Iš senų atsiminimų

Žodis kitas apie savo artimą draugą Tilviką.

1907 metais aš apsigyvenau Eastone pas tūlą M. Jankauską, o darbą gavau audeklinėj, Simano fabrike. Tais pačiais metais, vasaros laiku, iš Lietuvos, iš Plungės miesto, atvažiavo ir Leonas Tilvikas su panele Adleraite pas tuos pačius žmones, kur ir aš gyvenau. Po savaitės kitos Leonas apsivedė su Adleraite ir abu gavo darbus audekliniame Simano fabrike.

Metai po metų laikas slinko galvotrukčiais. Abu Tilvikai įsigijo namelį ant Bushkill gatvės ir ten pat išaugino ir išmokslino tris sūnus. Dar vėliau Leonas Tilvikas, partneriais su L. Bačkiu ir J. Cvirka, įsigijo kepyklos biznį ant No. 7-os gatvės. Po metų kitų Čačkys iš to biznio pasitraukė, o dar vėliau ir Cvirka išstojo. Tada Leonas pasiliko varyti tą biznį su savo trimis sūnumis.

Leonas Tilvikas, prieš važiavimą Amerikon, Plungės mieste praktikavo muziką, grojo vargonais. Jis galėjo gerai skaityti ir gaidas. Tat kai prieš 1920 metus Eastone gyvavo lietuvių choras, jis buvo to choro vedėju ir mokytoju per kelerius metus.

Leonas priklausė prie visų lietuviškų progresyviškų organizacijų. O jo sūnus Vytautas buvo gabus kalbėtojas ir unijų rėmėjas. Leonas su manimi važiuodavo į visus "Laisvės" koncerus ir kitokius parengimus. Nuolatos stambiai aukodavo "Laisvės" fondui. Po antrojo pasaulinio karo Lietuvos nukentėjusiems žmonėms aukojo daug drabužių ir medicinos fondui $50.

Leonas daug kartų buvo atvažiavęs į Miamio miestą pasigėrėti saulėta Florida ir kartu su mumis pasikalbėti ir plačiai viską pamatyti. Bet pastaruoju laiku jis būna namie, nes jo žmona prastai jaučiasi. Jis mano, kad ji greitu laiku pasveiks.

Tai tiek trumpai galiu parašyti apie tą savo artimą draugą.

"Laisvės" Nr. 45, birželio 13 d., pastebėjau skelbimą, kad Tėvų dienoj bus paminėta Leono Tilviko 85 metų amžiaus sukaktis. Linkiu jums, Leonai, gyevnti dar daug daug metų ir darbuotis darbo klasės reikalais.

V. J. Stankus
Miami, Fla.

BINGHAMTON, N. Y.

Birželio 18 d. LLD 20 kp. surengė pikniką Vaicekauskų kempėje. Galima sakyti, kad gerai pavyko. Rengėjai buvo nusiminę, kada pradėjo lyti nuo devintos valandos ryto ir neperstojo iki 1-os valandos popiet ir dar nė vieno svečio nebuvo. Todėl ir manėme, kad nieko nebus.

Bet štai viena mašina pribuvo su keturiais svečiais, o lietus vis dar lijo, nors ir lėčiau. Štai ir kita mašina su penkiais svečiais. Vėliau ir daugiau, ir pamatėm, kad piknikas įvyks. Lietus mūs nenugąsdino, nes turime pastogės šimtui žmonių.

Kai apsistojo lyti, tai galėjom ir ore pasisėdėti, saulutėje pasišildyti. Visi turėjome malonumo. Kai kurie prie kortų, kiti prie Chenango upės dabojome, kaip žuvys šokinėja.

Įdomu priminti, kad komisija ir virėjai buvo vyrai — Mikalajūnas ir Vaicekauskas, ir svečiai juos gyrė, kad viskas buvo skaniai sutaisyta.

Girdėti, kad daug svečių dėl lietaus neatvyko. Gaila, kad taip atsitiko.

Ačiū visiems svečiams už atsilankymą, nes pagelbėjote padengti lėšas. Buvome gerai prisirengę ir laukėme. Gerai išėjo.

Ačiū tiems, kurie atvežėte svečių, nes ne visi turi mašinas.

Rengimo komisija
M. ir V.

Iš LDS 6 kp. susirinkimo

Birželio 5 d. įvyko LDS 6 kuopos mėnesinis susirinkimas. Kuopoje turime apie šimtą narių. Reiškia, mūsų kuopa yra nemaža, ir mes galėtume turėti gerus susirinkimus.

Trumpi buvo kuopos komiteto raportai, o dėl kuopos ateities veikimo nebuvo daryta naujų tarimų. Būtų gerai, kad daugiau narių lankytų kuopos susirinkimus, tai ir kuopos valdybai bei komisijai būtų geriau ir smagiau veikti.

Komisija (M. Lynn ir A. Maldaikienė) jau per porą mėnesių darbavosi, kad surastų patogią vietą surengimui pikniko. Pranešė, kad yra galima rengti State Parke. Tik reikia jiems pranešti dieną, kada mes rengsime. Iš pranešimo tenka daryti išvadą, kad jos gana rūpestingai darbavosi, kad surengti pikniką šią vasarą. Tačiau mažas būrelis narių, dalyvavusių šiame susirinkime, neįvertino to ir nebuvo daryta tolimesnio veikimo, kad piknikas įvyktų.

Finansų sekretorė Adelė Kumpan pranešė, kad šiuo metu kuopa neturi ligonių. Bendrai nariai gerai mokasi duokles.

Sekantis mūsų kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, liepos 3 d., Sokol salėje, 226 Clinton St. Pradžia 7 val. vakare. Visi nariai maloniai prašomi dalyvauti.

Ona Wellus

Brockton, Mass.

Mūsų progresyvių grupė, susidedanti iš 34 žmonių, turėjome busą birželio 18 d. nuvykti į apskričių pikniką Maple parke, Lawrence, Mass. Susėdus į busą, prasidėjo smarkus lietus, bet mūsų nesulaikė. Tie, kurie buvo užsirašę važiuoti, pribuvo laiku. Keturi buvo iš Norwoodo. Laimingai nuvažiavome ir dainuodami parvažiavome. Ačiū visiems dalyviams.

Nors lietus su mažomis pertraukomis lijo visą dieną, publikos buvo iš plačios apylinkės. Meninei programai pirmininkavo J. Petruškevičius. Programą atliko J. Sabaliauskas ir pianistė Mrs. M. Meškienė iš Worcesterio ir Vera Balkus (Putvinskaitė) iš Montellos. Programa publikai labai patiko.

Dabar J. Kuodis, jo žmona iš Lawrence, M. Kazlauskienė, Račkauskienė ir A. Navickas iš Haverhill organizuoja busą važiuoti į "Laisvės" pikniką Ramova parkan, Montelloj, liepos 2 dieną.

Mes montelliečiai, važiuodami iš birželio 18 d. pikniko, nutarėme busu važiuoti į "Laisvės" pikniką rugpiūčio 13 d., Worcester, Mass.

George Shimaitis

—:—

Nuoširdi padėka

Apie Petro Kmaro mirtį ir laidotuves buvo "Laisvėje" parašyta, tai dabar tenka širdingai padėkoti visiems, kurie dalyvavo laidotuvėse. Kmaras mirė gegužės 27 d.

Dėkui visiems, kurie laike šermenų kuo nors pagelbėjo liūdnoje valandoje. Dėkui už gėlių buketus, už simpatijas, už lankymąsi šermenyse ir laidotuvėse, V. Yakavoniui už gražų patarnavimą, G. Šimaičiui už pasakytą atsisveikinimo kalbą kapinėse. Visiems širdingai ačiū. Ilgai jus atminsime.

Kazimiera Kmaras
žmona
Adomas Kmaras
sūnus, ir jo šeima

Chester, Pa.

Būkime pas Ramanauskus

Turėjome sekmingą kelionę autobusu iš Philadelphijos per Chesterį į Baltimorės pikniką birželio 11 d. Autobusas buvo pilnutėlis. Visi buvo geroje nuotaikoje, tik rūpinosi, kad nuvykus į pikniką paimti stalą ir tuomet skaniai pasivaišinti.

Besivaišindami nei nepajutome, kaip laikas prabėgo. O tiek daug svečių iš visos plačios apylinkės privažiavo. Buvo malonu paspausti kiekvieno ranką ir palinkėti geriausių sekmių, kad kitais metais ir vėl susitiktume.

Linksmai vykome namo. Pasigirdo ir malonių dainelių, pasikalbėjimų apie išvažiavimą, kaip Baltimorės šeimininkės sunkiai darbavosi, kad visus pavaišinti. Atrodo, kad visi buvo patenkinti.

Bet jau ateina liepos 2 d. Tai būtų labai malonu vėl visiems pasimatyti ir smagiai laiką praleisti pas Antaną ir Bronę Ramanauskus, Sellersville, Pa. Ten visuomet būna puikus išvažiavimas. O Ramanauskai labai vaišingai svečius priima. Tie, kurie kartą būna pas juos, tai kitą kartą tikrai nori būti. Tikrai visi laiką smagiai praleisime ir pasigėrėsime tyru oru ir tuo prailginsime savo amžių.

A. Lipčius

Baltimore, Md.

Iš mūsų parengimo

Birželio 11 d. buvo mūsų miesto pažangių lietuvių diena, prie kurios rengtasi sulyg išgale ne tik baltimoriečių, bet ir filadelfiečių draugų ir draugių, kad sutraukus kuo daugiau publikos į mūsų parengimą.

Šiame klausime nebuvo per daug pasekmių, nes sulyg susirinkusių skaičiumi neatrodė per daug.

Galėjo būti ir daugiau, bet ligos kankina keletą veiklių draugų, mirtis išskyrė keletą veikėjų. Jų vietos nėra kam užpildyti.

Neveizint viso to, vis tiek "Laisvė" gaus pelno iš mūsų parengimo.

Širdingai ačiū draugams filadelfiečiams ir apylinkės draugams už jų sunkų darbą suorganizuojant busą. Vietiniams draugams J. J. Staniams, J. F. Deltuvams už pagaminimą valgių, E. Balsienei, A. Ekevise už pagalbą virtuvėje, Jurgiui Deltuvai už finansų tvarkymą ir P. Paserskiui, Juozo ir Margaretos Stanienės dukteriai Ruth, kuri niekuomet neatsisako ateiti ir dirbti tokį darbą, kuris yra reikalingas mūsų parengimuose. Didelis ačiū jai už tai.

Su dovanomis prisidėjo sekami: E. Balsienė — pyragą, Antanaitienė — setą rankšluosčių, M. Šilauskienė— staltiesę, Medelienė — butelį vyno, B. Ramanauskienė iš Sellersville, Pa.,— didelį gardų naminį sūrį, Kuprių šeima—$10, J. Petraitis — butelį degtinės, A. Žemaitis—"Laisvei" 5 dol., chesterietis Dūdonis — šeimininkėms už valgių gaminimą 5 dol.

Visiems aukojusiems vardan komisijos tariu nuoširdų ačiū.

Plačiau apie patį parengimą, jo svečius gražiai aprašė P. Paserskis, R. Mizara, filadelfiečiai. Jūsų visų, draugai, raštai yra pilnai įvertinami.

Vinco Duktė.

Jungtinės Tautos. — Izraelio užsienio reikalų ministras Ebanas konferavo su Lotynų Amerikos delegacijų galvomis.

Washingtonas. — Amerika siųs Izraelin $30 milijonų dolerių vertės maisto.

Philadelphia, Pa.

Neblogas pasiūlymas, bet...

Philadelphijos miesto Taryba rimtai svarsto Readingo geležinkelių kompanijos pasiūlymą išvežioti miesto išmatas į išdirbtas kietosios anglies kasyklas Mahanoy City ir Shenandoah srityje. Sakoma, iš pripildymo kasyklų gilių duobių būtų dvi naudos. Išmatų nereikėtų deginti ir neterštų oro, ir už daugelio metų ant pylimų būtų galima įsteigti sportui aikštes ir parkus. Pataria į duobes sumesti ir senų automašinų laužą.

Sumanymas geras, bet gal būtų per brangu vežioti geležinkeliu miesto išmatas šimto mylių tolyje.

. . .

Ūkininkų Ramanauskų didžiulis pokylis atvirame ore jau visai arti. Svarbiausia, tai pokylio lankytojams reikėtų įsitėmyti kelrodį. Važiuojant N. Broad St. reikia davažiuoti Stenton Ave., kuri randasi apie 6200 į šiaurius; ten sukite į kairę, į kelią 309, kuriuo tiesiai privažiuosite Sellersvillę! Pervažiavus miestelį, rasite skerskelį 563; sukite į kairę; pavažiavę porą mylių, matysite žvyriumi grįstą keliuką Lonely Road; sukite į kairę—ir už poros varsnų rasite pokylio sodą.

Norintiems vykti autobusu, reikia imti busą Trailways ant 13-os ir Arch Sts.. Busai sekmadieniais išeina 7:00, 9:15 ir 11:15 ryto. Sellersvillėje išlipus busų stotyje galima veltui telefonu pasišaukti taxį, kuris pigiai nuveža į parengimo vietą. O jeigu atvyktų grupė—4-5 asmenys, tai iš busų stoties Washington House, telefonu galima pašaukti A. Ramanauską, kuris mielai atvyktų savo limuzinu pasiimti svečius. Telefonas 257-7444.

Taigi, nėra pagrindo nusiskųsti, kad negali į parengimą atvykti dėl transportacijos kliūčių.

Pokylis prasidės 1 val., liepos 2 dieną.

"L" Reporteris

MALE & FEMALE

2 POT WASHERS
Day & Night Shift
3 DISH WASHERS
Day & Night Shift
1 PANTRY GIRL
Experienced only
Night Shift
Apply
SHERATON PENN PIKE MOTOR LODGE
Ft. Washington, Pa.
(39-52)

WEAVERS
Experienced. C & K AUTO LOOMS, 2nd & 3rd shifts. Apply SOUHAN-KENT MFG. CO., Cliffton Heights, Pa. MA 3-1400.
(49-52)

LLD II APSKRITIES KUOPOMS

LLD II Apskrities konferencija įvyks Spalio-Oct. 22, 1967. Vieta 15 Ann St., Harrison, N. J.
kaip 1 val. po pietų. Kuopos pasižymėkit kalendoriuje tą dieną, kad nepamirštumėt dalyvauti konferencijoje.

Apskrities Komitetas

Maskva. — Čia atvyko keli aukšti Nigerijos pareigūnai.

Belgradas. — Jugoslavija pradėjo tvirtinti savo rubežių su Graikija.

HELP WANTED MALE

PHARMACIST. Registered, full time. $250 per week, plus company benefits. Position available in Reading. Call MR. CRAWFORD, collect at 929-3611. Pa.
(45-49)

BAKER. 1st class & DECORATOR to run small retail shift in large Bakery. Excellent working conditions, steady employment. Must be dependable. Salary depends on ability. Apply RICHMOND BAKERY, 3038 Richmond St. RE 9-2332.
(48-51)

AUTO mechanic, must be thoroughly experienced in imported car work. Exellent working conditions. No Sat. High pay. Many fringe benefits. Buzz Marcus, Glenside Motors. TU 7-9070. (48-49)

STATIONERY—Office supplies & office furniture. Exp'd person to handle phone orders, expediting, etc. For interview phone Mr. James Foster, LO 4-5120. All replies confidential. **Foster Bros., 1227 Race St.**
(49-53)

BUILDING SUPERINTENDENT. Interesting permanent position. Exp. all maint. Full carge of office bldgs. in Trenton area. Salary $7000 per annum. Call or write Looman Associates, 212—MU 5-7154. LOOMAN ASSOCIATES, 420 Tird Ave., Ave., York City, N. Y. (49-56)

Help Wanted Female

Middle Age Lady to care for invalid, elderly woman. Live in. Private bedroom and bath, in air-conditioned apartment in suburbs. Salary high. Call AD 3-0729.
(49-50)

Pranešimas

ELIZABETH, N. J.

Du susirinkimai

LDS 33 kuopos ir LLD 54 kuopos susirinkimai įvyks sekmadienį, Liepos-July 2 d., 2 val. popiet, 408 Court St., rusų kambariuose. Visi nariai būtinai dalyvaukite ir pakalbinkite savo draugus įsirašyti.

Valdyba (48-49)

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne auka paremti.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

DR. JONAS REPSHIS

Mirė birželio 26, 1966

Jau vieneri metai kai mirė. Per mėnesius nebuvo tos dienos, kad neateitų ligoniai. Nors ir nuo lango jo vardas buvo nuimtas, bet žmonės netikėjo, kad jis mirė. Manė gal jis tik sustojo dirbęs. Išgirdę mano žodžius, kad Daktaras mirė, vieni giliai apgailestavo, kiti nė žodžio nepratarė, tik ašaras nuo veido nubraukė ir grįžo atgal.

Mylimasis, ilsėkis ramiai. Pasilikai daugelio mintyse ilgam. Ir kol aš galėsiu, tavo kapą lankysiu.

ELIZABETH REPSHIS
Dorchester, Mass.

BROCKTON--MONTELLO, MASS.

PIKNIKAS

Rengia Mass. Lietuvių Organizacijos laikraščio "Laisvės" naudai

Sekmadienį, Liepos 2 July

Parkas atdaras nuo 11 A. M. iki 11 P. M.

RAMOVA PARKE

71 Claremont Ave., Montello, Mass.

Toronados Orchestra nuo 4-tos val. po pietų

Irene Janulis

Dainų Programą atliks
Irene Janulis
ir
Helen Smith
(Janulytė)
iš Worcester, Mass.

✻

Kalbą sakys
"Laisvės" redaktorius
Rojus Mizara

✻

Piknikas bus nuo 11-tos val. ryto iki 11-tos vak.

Helen Smith

Kaip visuomet, taip ir šiemet piknike bus daug svečių iš kitų miestų. Pasirūpinkite būti šiame piknike ir pasimatyti su svečiais iš toliau.

Sekite "Laisvėje" pranešimus, kur yra organizuojami busai vykimui į šį pikniką. Kur jums patogiau, užsiregistruokite iš anksto važiavimui į pikniką.

Ką sakė įžymieji Lietuvos menininkai

Vilniaus "Tiesoje" (birž. 20 d.) skaitėme įdomų pasikalbėjimą su menininkais, kuris vyko į Montrealio parodą duoti lietuviškas programas birželio 20-23 dd. Kaip žinia, tos programos labai patiko tūkstančiams žmonių, kurie jų klausėsi.

Štai tie šių menininkų pasisakymai:

PROF. STASYS VAINIŪNAS
LTSR liaudies artistas

Kelionė, kaip dainoje sakoma, tolima, bet miela. Vežame lietuviškąjį meną į Naują pasaulį, į Kanadą, kur šiuo metu pasaulio tautos suvežė viską, kuo jos didžiuojasi. Tikimės, kad ir mūsų meniniai suvenyrai bus nuoširdžiai sutikti tiek kanadiečių, tiek parodos svečių, tiek emigracijoje gyvenančių lietuvių.

Džiaugiuosi, kad ir mano ilgų metų darbas taip gražiai įvertintas—atstovausiu ir respublikos kompozitoriams, ir pianistams. Džiaugiuosi, kad būsimu koncertu metu darbo turėsiu tikrai nemaža. Kartu su Valstybiniu kvartetu atliksiu savo antrąjį fortepijoninį kvintetą, skambinsiu M. K. Čiurlionio, J. Tallat-Kelpšos, B. Dvariono, A. Račiūno kūrinius, akomponuosiu mieliems dainininkams E. Saulevičiūtei ir V. Daunorui. Koncertai atsakingi, jaudinamės, tačiau, kiek žinau, visi gerai nusiteike.

EL. SAULEVIČIŪTĖ
LTSR liaudies artistė

Kiekvienas koncertas priverčia iš naujo pažvelgti į save, įvertinti jėgas. Įpareigoja galvoti, ar nenusikaltai amžiais brandintam priesakui—meno tiesai. Ir nesvarbu, kiek metų dirbta, kiek kartų išeita į sceną... Štai vykstame į Montrealį. Klausomės nuoširdžių linkėjimų. Mums patikėta vežti didį džiaugsmą, didį tautos pasididžiavimą— lietuvišką mužiką, dainą, šokį. Jaučiamės maža dalimi brangios Lietuvos, išleidžiančios mus į tokia garbingą kelionę. Ką aš atliksiu koncertuose? Visų pirma pamėgtąsias arijas iš Pučino operu "Madam Beterflai" ir "Toska," Dalios arija iš B. Dvariono operos "Dalia", na ir, žinoma, lietuvių kompozitorių dainas...

VL. BARTUSEVIČIUS
"Lietuvos" ansamblio meno vadovas, LTSR nusipelnęs meno veikėjas

Mums teko ypatinga pareiga— atstovauti Tarybų Lietuvos kultūrai, visam, kas geriausia, koncertinėje meno kolektyvų veikloje. Tai reikalauja didelio jėgų įtempimo, susikaupimo ir gilaus atsakomybės jausmo. Suprantama, jaudinamės, kaip ir visada, pasitikdami žiūrovą. Ir drauge tikime, kad rasime kontaktus naujoje aplinkoje. Juk padirbėta nemažai. Visapusiškai apgalvotas repertuaras. Jis didžia dalimi žinomas mus išlydintiems. Bet noriu pabrėžti: mes nepraleisim galimybės rengti kuo įvairesnes programas, stengsimės, kad kuo daugiau lietuviškos muzikos kūrinių skambėtų mieste, sušaukusiame viso pasaulio atstovus. Štai net šiandien, išvykimo dieną, papildėm programą nauju kūriniu—Algio Bražinsko "Daina Vilniui", kurią atliks Vaclovas Daunoras. Gerai pasiruošė pirmos koncerto dalies— lietuvių klasikinės muzikos atlikėjai: valstybinis kvartetas, solistė Elena Saulevičiūtė, kompozitorius ir pianistas profesorius Stasys Vainiūnas. Antrojoje dalyje liaudies muzikai atstovaus ansamblio "Lietuva" grupė, o taip pat operos solistas Vaclovas Daunoras. Ansambliui pritariant, jis atliks mūsų stambiasias liaudies dainas — J. Tallat-Kelpšos harmonizuotą "Žaliojoj lankelėj," J. Naujalio "Lietuva brangi," "Aš augau pas močiutę" ir kitas. Žinoma, mes vežamės ne visą ansamblio orkestrą, bet publika galės pasiklausyti mūsu savaimingų liaudies instrumentu, atskirus numerius paruošė birbynių kvintetas. Žokėjai pašoks "Kepurine" "Rugučius," "Lenciūgėlį," "Pakeltkoji" ir nemaža kitų. Aukštaičių ir dzūkų etnografinis savaimingumas, nacionalinių drabužiu įvairovė pasakos apie mūsu liaudies gyvenimą, niekada neatidaloma nuo meno.

EUG. PAULAUSKAS
LTSR nusipelnęs meno veikėjas

Tarybu Lietuvoje kamerinė muzika vis labiau pamėgstama. Šiandien nesiskundžiama, jog salės apytuštės. Tai dar karta akivaizdžiai patvirtino neseniai pasibaigęs Vilniaus kamerinės muzikos festivalis, kuriame dalyvavo geriausi visos Tarybu šalies meniniai kolektyvai. Tad, matyt, teisinga, kad Nemuno krašto Pasaulinėje parodoje atstovaus mūsu styginis kvartetas — Budapešto ir Liežo tarptautinių konkursu laureatas. Koncertams turime paruošę S. Vainiūno fortepijonini kvinteta, vieno žymiausiu šiandienos pasaulio pompozitoriu — D. Šostakovičiaus Nr. 1 ir kitus kūrinius.

Iškeliaudamas už Atlanto, mūsu keturių žmonių kolektyvas — Kornelija Kalinauskaitė, Jurgis Fledžinskas, Romualdas Kulikauskas ir aš — prašome visus muzikos mėgėjus birželio 23-ąja mintimis būti su mumis. Labai norime savo koncertu kuo gražiau reprezentuoti Tarybu Lietuvos muzikine kultūra.

VACLOVAS DAUNORA
LTSR DAUNORAS

Į Montrealį vežu lietuviškas dainas. Žinoma, jeigu būtų reikalas, galėčiau atlikti ir arijas iš Verdžio ir Rosinio operų. Girdėjau, kad Montreal yra nemaža italų kolonija. Ir jiems, progai pasitaikius, turiu suvenyrų — itališkų dainų.

Kelionė viliojanti, suteikia garbę atstovauti Tarybų Lietuvai. Mano kūrybinėje biografijoje tai bene atsakingiausia misija. O šiaip — svajoju kuo greičiau ištrūkti į Aukštaičių ežerus ir pasėdėti su meškere. Mat, metai buvo gana įtempti, o ir ateitis poilsio nežada. Rugpiūtį važiuoju į Angliją gastrolių, o spalį ar lapkritį vėl vyksiu į Milaną mokytis pas Italijos dainavimo profesorius.

Mieste pasidairius

Štai ir "įrodymas..."

Kuomet praeitą savaitę policija suėmė kelioliką negrų revoliucinės organizacijos narių, televizijos žinių programose buvo rodomi "inkriminuojanti įrodymai," kad jie ruošė kokius tai sąmokslus. Buvo parodyti keli pistoletai (bet pamiršta pasakyti, kad suimtieji, kaip daugelis kitų piliečių, turėjo leidimus juos turėti). Daugiausia rodyta "subversyvės literatūros." Ir ka galima buvo matyti televizijos ekrane? Pastebėjau štai ką:

Lenino raštus anglų kalba, išleistus Pekine;

Če Guevaros brošiūrą apie partizanų reikšmę (kur išleista, buvo sunku pastebėti);

Kinijoje leidžiamo žurnalo "Peking Review" kelis numerius;

Fidelio Kastro kalbu rinkini, išleistą anglų kalba šioje šalyje.

Tai vis leidiniai, kuriuos lengvai ir legaliai galima gauti eilėje spaudos krautuviu ir beveik visų didesnių universitetu skaityklose. Bet gal juokingiausia buvo štai kas: ekrane sumirgėjo "DIPLOMAT. Special China Issue." "Diplomat" yra konservatyvus mokslinis žurnalas, ir jis apie prieš pusmeti išleido specialia laida apie komunistine Kinija. Detektyvams, policijai ar televizijos stoties fotografams ir tas atrodė subversyviška...

Kas per organizacija RAM? Inicialai atstovauja Revolutionary Action Movement. Tai mažiukė grupelė, gal apie 50 narių turinti, susidedanti iš kovingų negrų nacionalistų su simpatijomis Pekinui. Jie nėra nuoseklūs kinu komunistų sekėjai, nors jų tarpe gali rastis ir vienas kitas Progressive Labor Party, pro-kiniškos partijos, narys. Juos dabar suėmė ir jie kaltinami visokiuose suokalbiuose, iskaitant suokalbi nužudyti Wilkins ir Young, nuosaikius, liberalinius negrų judėjimo vadovus.

Bešališki stebėtojai netiki tais kaltinimais. Tiesa, kad RAM nariai, kaip ir eilės kitų kraštutinių negrų nariai, į Wilkins ir Young žiūri su panieka, vadina juos Uncle Toms (Dėdės Tomai). Bet, kad jie norėtų juos nušauti — neketina.

Manoma, kad suėmimai ir kaltinimai siekia skaldyti negrų gretas, atbaidyti kiek galima daugiau ju nuo kovingesnio stovio šią vasarą.

Bellevue jį išmokino

Kapitonas Levy, newyorkietis, kuris už savo antikarinius nusistatymus dabar laikomas kariniame kalėjime, kaip jaunas daktaras dirbo Bellevue ligoninėje. Laiške, kurį jis pasiuntė savo artimiesiems, pažangusis gydytojas-kapitonas aiškino, kaip jis tapo pažangiečiu.

Kai jis studijavo mediciną, sako Levy, politika ir visuomeniniai reikalai jam mažai rūpėjo. Jis galvojo apie savo būsimą karjerą, apie privatinius reikalus,— ir tiek. Bet kaip jaunas gydytojas jis pateko į Bellevue ligoninę, didžiausią New Yorke. Štai ką jis rašo:

"Ligoninėje man teko dirbti abiejose dalyse—viešose palatose (warduose), kur gydomi neturtingi newyorkiečiai, ir privatiniame ligoninės skyriuje. Man tekdavo kasdiena būti ir vienoje ir kitoje dalyje. Dieną iš dienos aš stebėjau kontrastą ir su laiku kraujas man pradėjo virti apmaudu. Privatinėje, apmokamoje, dalyje pacientai traktuojami su pagarba, jie turi atskirus kambarius, gydytojai ir slaugės nuolat sukinėjasi, kiekvienas medicininškas aptarnavimas atskubinamas prie reikalo. O kaip palatose? Taip, vargingieji žmonės negauna reikalingo mediciniško aptarnavimo, diagonozu kartais laukiama per ilgas dienas, tam tikros medicinos tokiems pacientams 'perbrangios.' Iš vieno pastato einant i kita šaligatviu man galva tvaksėdavo pykčiu, rankos drebėjo...

Aš nutariau, kad rūpintis savo karjera, kai aplink yra tiek neteisybės, yra nusikaltimas. Aš pradėjau galvoti plačiau, skaityti radikališka literatūra. Jeigu aš prieš Vietnamo kara dabar, jeigu negaliu pamiršti napalmu apdegintu moteru ir vaiku, tai dėkui 'pamokoms,' kurias man davė Bellevue ligoninė."

R. B.

Adenas. — Anglai Adene laiko apsupę 300 ginkluotų nacionalistu, tikisi priversti juos pasiduoti marinimu badu.

Bagdadas. — Irakas neleidžia Amerikos ir Anglijos orlaiviams nusileisti Irako aerodromuose.

PAIEŠKOJIMAS

Labai noriu sužinoti adresą Jungtinėse Valstijose pilietės, mergautinė jos pavardė Teklė Malinauskaitė, kuri išvyko iš Lietuvos maždaug 1933 m. Pagal vyro pavardė Šidlauskienė Teklė. Kur dabartiniu laiku randasi—nežinome. Maloniai prašome, jei yra galimybė, rasti jos adresą. — Su pagarba, Klimanskaitė Julia, Anykščiai, Pergalės g-vė Nr. 1, Lithuania, USSR. (47-48)

Ieškau savo tikrų dėdžių, Petro, Juozo, Jono, Jurgio Mykolaičių, išvykusių prieš Pirmąjį p. karą į JAV. Paėjo iš Katiniškės kaimo, Jankų valsč., V. Rūdos parapijos. Prašau nors jų vaikų atsišaukti. Valentina Pečkienė (Mykolaitytė, Saliamono), Vilnius, Darbininkų g., Nr. 19-97, Lituania, USSR. (49-50

Visokios mintys

"Vietnamo Rožė." Amerikos kareiviai, sugrįždami iš Vietnamo, parsiveža venerinių ligų, ypatingai vadinamą "Vietnamo rožę."

Dr. Nichols Fiumara, Massachusetts limpamųjų ligų galva, sako: "Įleidžiant penicillino 1.2 million units," pagydo gonorea. Sugrįžusiems kariams suvaro net "4.8 million units" penicillino.

Penicillin brangus vaistas.

-:- -:- -:-

Korėjos kare venerines ligas vadina "Korean Rose."

-:- -:- -:-

Kolumnistas Walter Lippmann atsipalaiduodamas nuo laikraštinio žurnalizmo, paliko didelę spragą brandesniame pasauliniu įvykiu aiškinime.

Lippmann buvo vadinamas "Peace Dove" — taikos balandžiu. Jis sakė, kad prezidento Johnsono vedamas karas Vietname "nereikalingas, netinkamas, trumparegiškas, neteisingas."

Prezidentui, turinčiam daug bėdos savo šalyje ir užrubežyje, nepatiko Lippmanno pareiškimas.

Sakykit, kaip sau norit, tačiau Lippmannas buvo buvo gabus žurnalistas. Pasigendu jo kolumnos.

Jis nusipirko šešių akru plote nama Fountainblean, Prancūzijoje, šalia Parvžiaus. Rašysias "Newsweek" magazinui - žurnalui 14 strainsnių per metus.

Be abejo, jo raštai bus svarbūs.

-:- -:- -:-

Expo-67 teisingumas

Montrealyje 20 advokatu ir notaru yra prisaikinti kaip teisėjai spręsti skundams prieš landlordus, hotelius ir motelius už vizitorių apgaudinėjimą.

-:- -:- -:-

Arabu karo pralaimėjimo viena svarbiu priežasčiu gal buvo ta, kad apie 90 šeimu kontroliuoja veik visa drėkinama žeme. Taipgi Jordano turtingieji valdo visa ariama žeme. Egipto karininkai gauna importuota degtine, o paprasti kariai "laimingi" gaudami tik duonos ir ryžių.

-:- -:- -:-

Kai kas jau pradeda kalbėti, kad prezidentas "perklaidą" įsirioglino į Vietnamą.

-:- -:- -:-

Sekant spaudą gauni įspūdį, kad tik viena Amerika džiaugiasi Izraelio laimėjimais.

Kas dėsis toliau, pamatysime.

Spartakietis

Ženeva. — Tarptautinis Spaudos institutas pasmerkė cenzūrą Graikijoje.

Svečiai iš Floridos

Antradienį "Laisvės" raštinėje svečiavosi Kazys ir Amelia Aimontai, iš Hollywood, Fla. Kazys anksčiau gyveno Brooklyne, o Amelia (buvusi Styrienė) gyveno Woodhavene.

Jie atvyko automašina iš Floridos ir atvežė dovanų —dėžę Mangos, įteiktą laisviečiams nuo A. ir M. Valionių (Margareta mūsų uoli vajininkė Miamėje).

Kazys Aimonta užrašė savo giminaičiui Lietuvoje laikraštį "Laisvę," o Amelia atnaujino broliui prenumeratą Lietuvoje. Aimontai iteikė laikraščiui dovanų $5.

Jie mano pasisvečiuoti New Yorke keletą savaičių, pasimatyti su Amelijos sūnum ir šeima, o vėliau vykti pas Aimontienės seserį Nele Dauenhauer, gyvenančia Stone Ridge, N. Y. Šiuo laiku Aimontai apsistoję pas woodhaveniečius Petrą ir Eleną Siaurius. Bet. Elena Siaurienė buvo išvykusi į Expo-67, Montrealvie, su savo kaiminka Maryte Leigiene.

Dėkui Aimontams už vizitą ir už auką laikraščiui, ir dėkui Margaretai Valionienei už dovaną.

L. K—tė

Jeruzalė. — Čia iš Ženevos atvyko grupė aukštų protestantų dvasininkų, kurie tariasi su Izraelio pareigūnais apie taip vadinamas krikščionims šventas vietas.

Tokio. — Manoma, kad pirmoji bandomoji Kinijos hidrogeninė bomba buvo išmesta iš orlaivio. Iš to daroma išvada, kad kinai jau turi galimybę pristatyti bombą į tolimas vietoves.

Seoulas. — Pietu Korėjos valdžia uždarė Seoulo ir Pusano universitetus, kur ner paskutines kelias savaites vyko nuolatinės studentu demonstracijos prieš valdžią.

Ženeva. — Tarptautinis Raudonasis Kryžius orlaiviu pasiuntė į Artimuosius Rytus 10 savo pareigūnų.

Mano žinutės

Smarkiai susižeidė Walter žukas

Ketvirtadienio popietę "Laisvės" raštinei telefonu pranešė Anna Bunkienė (elizabethietė), kad smarkiai susižeidė Walteris Žukas (buvęs Aido choro mokytojas). Jis savo namuose virtuvėj puolė ir užsigavo koją taip, kad negali visai ant jos pastovėti. Pašauktas gydytojas, patarė jam eiti į ligoninę. Nelaimė įvyko birželio 15 d., o Walteris turi kentėti skausmus namuose, iki bus vieta ligoninėje.

Ona prašė mane išreikšti Walteriui jos ir jos vyro Prano užuojautą. Jie linki jam lengvai pergyventi šia nelaimę.

Walteris laukia vietos St. Elizabeth ligoninėj, Elizabeth, N. J.

Jo žmona Mylda irgi susirūpinusi jo padėtimi. Jie gyvena 170 Elmora Avenue, Elizabeth, N. J. Tel. Elizabeth 4-1971.

Prašau priimti ir mano užuojauta tavo nelaimėje, Walter. Linkiu greito pasveikimo. Lilija.

-:- -:- -:-

Buvo išvykę į Expo 67

Sekanti lietuviai buvo išvykę į Montrealio Ekspoziciją ir dalyvavo Lietuvos dienoje, pereitą savaitę, ir dabar kai kurie jau grįžo į namus: dailininkas Robertas Feiferis, jo žmona Elena ir sūnus Freddie; Pranas Varaška, Adomas Čepulis, Pranas Yakštis stamfordiečiai Amelia ir Walteris Juškevičiai, Elena Jeskevičiūtė, Amelia Young, Marytė Leigienė, Elena Siaurienė, Jurgis Waresonas, Nelė ir Paul Ventai ir sūnus Conrad ir Paul.

Tikimės, kad grįžo su gerais ispūdžiais apie vizita ir kelionę. Bus malonu išklausyti.

L. K—tė

Dovana "Laisvei"

Juozas ir Franciška Deltuvai, Baltimore, Md., dovanojo "Laisvei" vieną Lietuvių Namo Bendrovės šėrą.

Už dovaną širdingai ačiū.

J. G.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Jonui Vilkeliui-Bijūnui

Rėiškiame gilią užuojautą jo giminėms ir artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje. Jis buvo mūsų ilgų metų draugas. Ilsėkis ramiai, Jonai!

Walteris ir **Bronė Keršuliai**
Brooklyn, N. Y.

Sellersville, Pa.

VAŽIUOKITE PAS RAMANAUSKUS Į

PIKNIKĄ

Iš Brooklyno važiuos keletas automobilių. Tikimės čia pasimatyti ir su mainieriais iš Scrantono ir Shenandoah, Pa.

Piknikas pas Ramanauskus

Įvyks Sekmadienį

Liepos 2 July

Rengia B. A. Ramanauskai ir filadelfiečiai.

KELRODIS:

Nedaro skirtumo, iš kur į Ramanauskų ūkį važiuosite, kad privažiuotumėte Sellersville, Pa., turite įvažiuoti į kelią 309, iš kurio, važiuojant iš Philadelphijos ir pravažiavus 1 mylią, reikia sukti į kairę (ant kampo Texaco gasolino stotis) — į kelią **563,** kuriuo važiuoti reikia 3 mylias iki Lonely Rd., ir važiuoti lėtai, nes Lonely Road nelabai ryškus, ir čia sukti į kairę, kur tuojau rasite Ramanauskų rezidenciją.

Philadelphiečiams lengva pasiekti Sellersville busu. Busai apleidžia Trailways Terminal, 13-a ir Arch St., iš ryto 7, 9 ir 11:24 valandomis. Turite pasakyti busovairuotojui, kad jūs norite išlipti Sellersvillėj, išlipsite prie Washington House.

s